

Slovenski PRIJATELJ.

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. av. velj. na leto.

Štev. 10. V Celovcu 15. oktobra 1880. XXIX. tečaj.

Pridiga za XXV. pobinkoštno nedeljo.

(Poravnajmo krivico; gov. A. M.)

„Sovražni človek je to storil“ (Mat 13, 28.)

V v o d.

Gerda je bila hudobija tistega človeka, ki je bil svojemu sosedu med pšenico plevela zasejal in mu s tem napravil veliko škodo na njivi. Že večkrat sem govoril od tatvine, goljufige, poškodovanja tujega blaga in od krivice in vas svaril, kaj takega storiti. Danes rečem, da zveličan biti ne more, kdor tega bližnjemu ne poverne, kar mu je vzel ali ga pa na blagu kakor si bodi poškodoval. Tatvina je dvojna zamera: ena pri Bogu, druga pri bližnjem. Bog sebi storjene zamere ne odpusti, ako se bližnjemu krivica ne popravi. Naj se krivičnik posti, kakor so se postili vsi puščavniki, naj preliva celo morje solz žalosti, vse bo zastonj; naj gre k spovedi k 1000 spovednikom ali celo k rimskemu papežu, vse zastonj; njega bodo vendar zadele besede sv. Avguština, ki pravi: „Greh ne bo odpuščen, dokler se krivica ne popravi.“

Tedaj je treba, da vsak krivičnik zve in dobro premišljuje in si v spomin in v serce jemlje

1. kaj je treba poverniti?
2. komu se mora poverniti? in
3. kdaj je treba poverniti?

To bom danes razložil. Le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Pervo vprašanje je: Kaj je treba poverniti? To, kar je bilo vzeto, ne pa eno reč za drugo; tedaj ne n. pr. denarjev za njivo, ker poškodovani potrebuje njivo in ne denarjev; drugače je le, ako bi bilo krivičniku nemogoče to dati, kar je vzel. Vsi se motijo, ki škodo delajo in mislijo, da je dosti dati slabega konja za dobrega, pet goldinarjev za deset, polomljeno brodovje za novo. Pa poreče kdo: „Poverniti je težko.“ Se ve da večkrat je težko, pa to težavo si je krivičnik sam napravil, k temu ga nobeden ni silil; ako bi tedaj vsak pomislil, da je treba poverniti, nobeden bi ne kradel, ne goljufoval, krivice ne delal.

Nekteri pravijo: „Kar imam, so moji ranjeji krivično spravili, naj gledajo oni, kaj so delali in kaj so storili.“ Ali kdor vživa, on mora poverniti, če ne, bo s stariši vred pogubljen.

Nek krivičnik na smertni postelji je bil od svojega spovednika opominovan, naj krivično blago poverne. Spovednik ga je nagovarjal, kar je mogel, pa vse zastonj. Bolnik je ugovarjal, da poverniti ne more, pa tudi noče. Rekel je: Moje premoženje je skoraj vse krivično. Ako ga povernem, morata iti moja dva sina beračit in če se ozdravim, še jes ž njima. Tudi sina sta mu prigovarjala, da naj ne skerbi za nju, ampak za svojo dušo, da je boljše beračiti, kakor dušo pogubiti. Vse zastonj; umerl je nespokorjen. Eden sin je svoj del med uboge razdelil ali povernil in se podal v samostan ali kloster. Drugi sin je ostal v očetovi hiši, pa je kmalo umerl. Brat menih bi bil kaj rad izvedel, kako se očetu in bratu godi na unem svetu. Zlo je molil, da bi mu Bog to razodel. V molitvi se enkrat zamakne in odprejo se mu peklenške globočine pred očmi. Tam zagleda oba, ki se grozovito preklinjata. Oče kolne sina: „Preklet bodi, ker zato, da bi tebe obogatil, sem krivično blago spravljal in ga ne povernil; zato sem večno pogubljen.“ „Prekleti bodi vi, se je sin nad očetom serdil, ker zavoljo vašega krivičnega blaga, katero sem vžival, moram zdaj na vekomaj terpeti.“ Tako je nju brat menih vidil in slišal terpeti in kleti, pa je Boga hvalil, da se je bil znebil goljufnega blaga in si izvolil prostovoljno ubožtvo. Tedaj pač treba, krivično blago poverniti, če ga je kdo tudi podedoval ali pridobil, kakor si bodi.

2. Komu je treba poverniti? To je drugo vprašanje. Tistemu, kateremu je bila krivica storjena, ali pa njegovim dedičem. Oni imajo pravico do svojega blaga in nobeden drugi. So krivični kristjani, ki so volje poverniti, pa ukradeno blago hočejo cerkvam ali pa ubogim podariti, namesto pravemu gospodarju. Ti so v zmoti. Kaj pomaga peškodovanemu, če se cerkve in ubogi bogatijo, če mora pa on obožati? Kako dopadenje more imeti Bog nad ukradenim blagom, ako se njegovi cerkvi ali pa ubogim t. j. njegovim bratom, podeli? Bog take darove zaničuje in ravno zato velikokrat

cerkve s strelo ali z ognjem, ali kakor si bode pokončati pripusti, ker majo krivično blago, ali so bile ž njim sezidane. Tako blago tudi beraču ne tekne. Vsakemu gre, kar je njegovega. Ako pride blago po krivici v druge roke, ne dela drugega kakor nesrečo, dokler se ne poverne na svoje pravo mesto, t. j. k svojemu pravemu gospodarju. Ogenj na svojem pravem mestu, t. j. na ognjišču je kaj dobra reč, da bi brez njega živeti ne mogli; gorje pa, če pride na krivo mesto na primer v streho. Nespametno ravnajo tedaj tisti, ki hočejo krivično blago cerkvam ali ubogim podariti, namesto da bi ga pravemu gospodarju povernili. Še bolj se pa goljufajo tisti, ki ga hočejo za božje poti obrniti ali v molitve spremeniti. Pridejo k spovedi in prosijo spovednika, da bi jih greha odvezal, ker hočejo za storjeno škodo kake „očenaše“ odmoliti za pokoro. Te oblasti pa spovednik nima. On Kristusu storjeno razžaljenje odpusti, kot njegov namestnik; pa ni namestnik poškodovanega bližnjega, da bi v njegovem imenu škodo odpustil. Ako bi kdo tebi ukradel sto goldinarjev in spovednik bi mu naložil sto „očenašev“ za to škodo, ali bi bil ti s tem zadovoljen, ali bi ti prinesli njegovi očenaši nazaj tvojih sto goldinarjev? Kar tedaj nočeš, da bi drugi tebi storili, tudi ti drugim ne stori.

3. Kdaj je treba poverniti? Hitro in brez odloga. Nekteri odkladajo od dne do dne, od leta do leta, do smertne postelje. Spovednik jih opominja njih dolžnosti in oni obljubijo; jih opominja za eno, za dve, za tri leta. Vsakrat obljubijo, pa nič ne povernejo. Oni hočejo imeti spovednika in pa Boga za norca; pa imajo za norca le sami sebe, ker njih dolg vedno bolj raste in so v vedni nevarnosti pogubljenja.

Trikrat gorje pa spovednikom, ki take ljudi tega greha odvežejo. Nek pridigar je enkrat s prižnice to prigodbo povedal: Bil je bogatin krivičnik, ki ni mogel spovednika dobiti, da bi ga bil greha krivičnosti odvezal. Našel pa je nazadnje nekega brezvestnega meniha, ki je z bogatinom poterpljenje imel in ga leto za letom odvezoval. Nekega večera pa pride hlapec bogatinov menih v kloster klicat, naj hiti k gospodarju, ker že umira. Menih stopi iz kloštra in sreča bogatina z drugim hlapcem pa zdravega. Oba hlapca se zdaj pokažeta kdo da sta bila, sta preoblečena hudiča. Eden je zgrabil bogatina, drugi pa meniha in vse skupaj se je v pekel pogreznilo. Tam je bogatin klel in gotovo še zdaj kolne brezvestnega spovednika, ker mora zavoljo njega pogubljen biti.

Bom testament delal in dedičem naročil, komu in kaj imajo poverniti, tako pravijo nekteri. Ali boš pa imel čas testament delati? ali bodo dedi hotli poverniti? če bodo povernili, kaj bo tebi pomagalo? Ti si kradel, ti si vžival, ti boš pogubljen in tudi oni, ako ne povernejo. Cabej je hitro povernil, ni čakal testamenta. Zato mu je Zveličar rekel: Še danes je tej hiši zveličanje došlo.

Sklep.

Tedaj ste slišali, kaj, komu in kdaj je treba poverniti. Vsak dan se sliši črez tatvine in goljufije tožiti; da bi pa kdo povernil, to se malokdaj sliši. Zatorej se jih vsak dan zavoljo tega brez števila pogubi. Vi varujte se pa vsake krivice in ako bi kdo kaj krivičnega imel, naj se ne mudi poverniti, ker greh ne bo odpuščen, ako se krivica ne popravi. Popravite krivico! Amen.

Pridiga za XXVI. pobinkoštno nedeljo.

(Dve priliki o kraljestvu božjem in nja varh; sp. dr. J. M. Ž. zlatomešnik.)

„Odperl bom svoje usta v prilikah in izrekal, kar je skrito od začetka sveta.“
(Mat. 15, 35.)

V v o d.

Nezbrihtan človek porajta malo ali nič navadne prigovore, zbrihtan jih visoko ceni, ker ve, da so zlate zerna tiste modrosti, katero je bistri um njegovega naroda dognal dosihmal. Prilike Kristusove pa še naz tem bolj zmodrujejo in osrečujejo, ker so predragi biseri in zakladi božje modrosti. Zato jih kristjan kaj verno pobira. Danes nam ponuja Jezus Kristus spet dve. V prvi o gorčičnem zernu nam razvidno razodeva, kako čudovita moč razrasti in razširjave živi skrita v njegovem kraljestvu t. j. v sv. evangelji; v drugi o kvasu, ki ukusno prekvasi polne niške melje, nam jasno kaže, na kak način nja sv. evangelje, verno sprejeto, vsako serce prešinja, blaži in žlahti.

Zato hočemo ne samo obe prilike na tenje preišljevati, temuč se tudi posebnega evangeljskega varha spominjati sebi v blagor, ter v čast in slavo Jezusa Kristusa. Poslušajte me radi v njegovem presvetem imenu.

I. d e l.

Nikdo, ki si gorčično zernce ogleduje, bi ne slutil, da tiči v njem kaka posebna kaljivost in bujna rast. Ker kaj majhno in drobičko zernce je. Pa naj se zdi kakorkoli malo in nježno, vendar se vkljub silni burji in sparci čversto razrašča v krepko široko drevo, podnebnim ptičem v milo zavetje. Njemu, pravi božji Zveličar, je podobno moje evangelje. Bodi si tudi njegov začetek ne-

znaten in pičel, naj so tudi njegovi prvi učenci priprosti, borni, neučeni, nezmožni, vendar živi v njem skrivnostna sila obilna moč, da se bo razširil do vseh narodov njim v blagor in nobena sovražna sila ga nikoli ne zatere.

Kaj! se kaže to mogoče? Po navadnem redu nikakor ne; marveč se je pri tako neznatnem začetku prej bati gotovega razpada, ko se nadjati uspešnega razvitka, in to tem več, ker so že njegovega ustanovnika ko hudodelnika sramotno križali in koj raz zemlje poterli. — Ali glejte, Križani vendar ni ukončan, temuč vstane spet živ iz groba, ko prebujeno zernce iz zemlje. Tudi njegove učence so pri križanji Gospodovem razkropili, ko volki preplašene ovčice; vendar pa se kmalo spet zbirajo kraj njega, so še sicer vsi prestrašeni, se varno zaklepajo, si ne upajo nazoč priti in o križanem Jezusu očitno spregovoriti. Ali višja moč sv. Duha jih kmalo prešine in mahoma oznanjajo sv. evangelje povsod, tudi pred oblastniki in gosposkami in sicer tako odločno, da se vsi njihovemu pogumu čudijo. Zares so ti učenci le ubogi, prosti, neučeni možje, ali veljavna resnica njihovih krepkih besed spreobrača stotere in tisučere v zveste vernike Jezusove, vselej pripravne radovoljno žertvovati glešt (premoženje) in kri za novo vero. Pri ljudeh brez zavetnika in varba čutijo notranjo pripomoč v sebi, ktera jih oserčuje in krepí zoper vsak pregon.

In tako se sernee sv. evangelja, tako se mlada cerkvice kristjanska vkljub hudim burjam in zadušnim sparcam vedno bolj vterduje in razrašča od stoletja do stoletja v nepremagljivo košato drevo, ki ponuja blago zavetje vesoljnemu svetu. Kakorkoli jo tudi presilni cesarji in njim prilizni uradniki grozovito preganjajo, jej duhovne morijo, sv. knjige sežigajo, hiše božje podirajo, vernih tisučere neusmiljeno mučijo, in vse to črez tristo let — le nič ne opravijo. Prelita kri teh mučencev napaja in redi oklesteno evangeljsko drevo, da veselo obrodi po pet, deset in stokrat več novih spoznovavcev Jezusu Kristusu. In kakorkoli tudi ob enem s temi prehudimi zatiravci sv. evangelje obrekujejo, podkapajo, natolcujejo krivičniki in lažni modrijani z vsemi prekanljivimi zvijačami, vendar je vse brez vspeha, marveč se cerkev božja iz vseh pogubnih napadov vselej omlajena in čversteja razvija v večí lepoti in jasnejši dobrotljivosti. Tako je od začetka vsikdar bilo, je zdaj in bo do konca.

Verne duše! ako je kdo očivistne pogube ali smerti nepričakovano rešen, rečemo: to je storila pomoč božja. Kaj pa bomo sedaj rekli, gledaje, kako se, vkljub skoro nepretergani najgroznejši sili, zasejano drobno zernce sv. evangelja nezaterljivo razvija in v krepko košato drevo razrašča? Tudi to nam preglasno pravi: To je pomoč božja. To je delo božje! Veselega serca verujemo zato v tebe o Jezus Sin božji in se terdno oklenjamo tvojega sv. evan-

gelja, ki je moč božja nam v blagor in zveličanje, kar premišljujemo v

II. delu.

Po drugi podobi je sv. evangelje enako kvasu. V kvasu, kakor vemo, spi posebna moč. Ga zamesimo nekaj v meljo, zraši vse testo in ga ukusno premesi. Ravno to stori sv. evangelje zameseno v našo dušo. Vse njene moči začne rašiti, krepostno premenjati in močno k vsemu dobremu in božjemu povzdigovati. Sv. evangelje tedaj ni kak mertev jalov nauk, temuč je živa in oživna blaga moč božja, vselej spričana.

Poglejmo si, kaj so bili aposteljni še ne navzeti sv. evangelja? Slabi, bojazljivi ribiči so bili. Prešinjani pa njegove moči, so goreči, krepki, neomahljivi oznanovanci sv. vere. Kdo je bila Marija Magdalena? Kdo je bil Savelj, kdo Avguštin še nekerščen. Prekvašeni pa evangeljske mile moči so vse premenjeni, vneti, iskreni svetniki. In tako vsi po tisti meri, po kateri se evangelja poprejmejo. Kaj velika moč je, kaj rodovita preblagega sadu.

Glejte, celih 4000 let do sv. evangelja, poganstvo ni zmoglo za človeške nadloge ne ene bolnišnice, ne sirotišnice, niti očitne občne šole, celo ne milodarov za uboge, temuč prepuščalo je vse te terpine prežalostni revščini in še jih je zasmehovalo prevzetno. In po Jezusu Kristusu — koliko je vseverstnih dobrotnih naprav povesod, revežem v pomoč, človeštvu v milo podporo in korist? Milijoni in milijoni ga hvalijo za te dobrote od stoletja do stoletja in tudi vi vživite dokaj in več milosti sv. evangelja, ko si morete le misliti, ker njegova premila moč prešinja vse naše razmere, in bi se ga vsi verno držali, si ga vsi varovali, vsi bi srečni bili.

III. del.

Kakor pa pripodablja Jezus Kristus svoje zveličansko evangelje gorčičnemu drevesu, tako se da tudi vsaka druga vednost primerjati rodovitnemu drevesu. Raznih dreves pa je vse polno, tudi vednost je sila dosti, in akoliž so vse namenjene človeštvu v občni blagor, ima vendar vsaka vednost svoje posebne oskerbnike in varhe. So modroslovci, pravoslovci, zvezdoznanci, zemljopisci, zgodovinarji, ločbarji itd. Zato je tudi Jezus za gorčično drevo evangeljske vednosti — ki zadevajo našo vero in našo obnašo — postavil posebne oskerbnike in varhe v sv. Petru in aposteljnih, ter njihovih naslednikih. Ker le njim in edino njim je naročil: „Pojdite in učite vse narode, učite jih spolnovati vse, kar sem vam zapovedal, in je pridjal dvojno obljubo. Pervo: pošljem vam Duha resnice, da na veke pri vas vshaja; in drugo: Vrata peklenške t. j. nobene sovražne moči vas nikoli ne premagajo.“ Vsled

te višje pripomoči je bila, je in bo učeča cerkev ozir verskih in nravnih evangeljskih resnic vedno nezmotljiva v svojih ukih, da ne uči nikoli kaj drugega temuč vselej le to, kar Jezus Kristus sam.

In zares ni od začetka, od prvega Jeruzalemskega apostolskega zbora do zadnjega, niti v teh, niti po svojih nezmotljivih glavarjih nikoli kaj drugega, učila in tudi ne bo, ker je po izreku sv. Pavlja: steber in terdina resnice.

Vse druge skoro neštnevedne vednosti niso izročene posebnemu neposrednemu varstvu sv. cerkve, temuč lastnim oskerbnikom t. j. jih učenjakom in strokovnjakom, in ker so vse — prav razvite človeštvu v prid, se občna mati cerkev veseli njihovega pravnega razvitka in napredka. Bi se pa zdaj primerilo, da bi ktera svetna vednost zavozila čez svoje naravne meje v področje vere in terdila kaj nasprotnega sv. evangelju, zavrača in zavdarja cerkev tako zmoto.

Tako n. pr. je zavdarila uk Arijev, da bi Sin božji mlajši bil od Boga Očeta; tako uk gnostikarjev in Manihejcev, da bi svet in Adam vpodobljen bil iz večne hudobne snove; uk Luterov, da človek nima proste volje in mu zato nič ni greh; Janzenjev, da tudi pravični ne morejo nekih zapoved spolnovati, ker pogrešajo k temu milost božjo itd.

Kratko: naj ne bi nikdo sv. evangeljskih resnic deloma ali celo premenil in overgel, zavrača in zavdarja sv. cerkev in njen glavar stanovitno in skerbnno s pripomočjo sv. Duha, ki ju varuje vsake premote, vse zadevne zmote vseh časov. Brez te višje pomoči bi ne imeli več vere Kristusove, ne vse, ne prave in čiste, temuč zmes prenevarnih zmotnjav.

Cerkev je tedaj v tem varstvu podobna kašipotu kraj verske ceste, ki popotniku pravo pot kaže in ga svari pogubnih stranpotic.

Ako pa si sv. cerkev vero Kristusovo čisto varuje in sploh tisto uči brez vsakega premena in podmena, in ne uči nikoli novih ukov in razodetev; ako je v sebi nepremeljiva ko Bog, ker je božja in ni človeška naprava, vendar ta njena nepremeljivost ni noben zaderžek naravnemu razvitku drugih svetnih vednost in umetnij, marveč ga njim pospešuje, ker jih le tedaj zavrača, kedar po krivem vero kalijo, da se posvarjene ložej spet svoje prave ravne poti deržijo. — Njena nepremeljivost tudi ni nobena pregraja njemu lastnemu razvitku, temuč podobna je v tem gorčičnemu drevesu. Njegova narava se sicer nikoli ne premeni, tudi ne narava njegovega listja in zernja, vendar lahko poganja iz svoje obilnosti več novih vej, nastavlja več cvetja in sadu. Taka je vera Kristusova. Po svojem bistvu nepremeljivo sploh tista rodi prevedno kaj novega. Po zapovedi ljubezni do bližnjega so aposteljani in prvi kristjani le oterpeli uboge prehranjati in jim v pomoč sedem dijakonov zvoliti — od tistega časa pa do zdaj kako različne, skoro neštnevedne so dobrotne naprave, vstanove, društva, bra-

tovščine revnim v pomoč — vse prirasle iz korena tiste ljubezni do Boga in bližnjega, vse tistega jedra v raznih oblikah, za dušne in telesne potrebe. Imamo bolnišnic, sirotišnic, šole nižje, višje, za slepe, neme; imamo šolne, smilečne brate in sestre itd.

Sklep.

Predrage verne duše! bodimo zato našemu Zveličarju Jezusu Kristusu iz globočine serca zahvalni, da nam je tako rodovito prežlahno drevo sv. evangelja zasadil in ga nam po pripomoči sv. Duha vedno varuje neomadeževano, zdravo, čversto, isto in tisto do konca sveta, ter ga molimo in prosimo da se po njegovi milosti zmirom bolj blažilno razvija in razrašča po vesoljnem svetu in zmirom terdeje vkoreninja v naših srcih nam in vsem v časni in večni blagor. Amen.

Pridiga za XXVII. in poslednjo pobinkošno nedeljo.

(Kdo so krivi Kristusi in kako se jih varovati? Gov. O. A. P.)

„Vstali bodo krivi Kristusi in krivi preroki.“ (Mat. 24, 24)

Vvod.

Slišali smo v današnjem sv. evangelju, da je Kristus prerokoval razdjanje Jeruzalema in konec sveta. To dvoje razdjanje je postavil Kristus skupaj, ker je med enim in drugim veliko enakega. Prerokoval je namreč naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus, da bodo takrat vstali krivi Kristusi in krivi preroki, kateri bodo velike čudeže delali, tako da, ako bi bilo mogoče, bi bili tudi izvzljeni zapeljani. Taki krivi Kristusi in preroki so v resnici tudi vstali pred razdjanjem Jeruzalema, zapeljali so veliko Judov in jih pahnili v večno pogubljenje. Ko je bilo mesto že premagano in že na več krajih plamen švigal proti nebu, pregovoril je tak kriv in lažnjiv mesija šest tisoč Judov, da so šli z njim v mostovž temeljna, da bi se bili tu rešili, a Rimljani ga zažgô in ne eden od njih se ni rešil. Tako se bo godilo tudi konec sveta, le s tem razločkom, da bo takrat zapeljevanje krivih Kristusov in krivih prerokov bolj splošno in še veliko bolj pogubljivo. To prerokovanje je pa tudi nam v svarjenje Jezus govoril. Krivi preroki se sicer zdaj naravnost ne prikazujejo, vendar jih je pa že obilno. Taki

preroki so vsi tisti hinavci, kateri skrivajo pod ovčjo kožo požrešne volkove in hočejo s svojim slabim življenjem še druge zapeljati. Da se jih bomo vedeli ogibati, pogledjmo danes:

I. kdo so krivi Kristusi in krivi prerok; in

II. kako se moramo zadržati, da ne bomo goljufali sami sebe in pa drugih. Pripravite se!

I. del.

Krivi Kristus ni antikrist ali nevernik, ki zaverže pravega, križanega Kristusa, ki njegovo sv. vero iz sovraštva do njega zaničuje in le svojo napačno vero in modrost terdi. Krivi Kristus se ne vzdigne tako očitno zoper našega Gospoda in Zveličarja, ampak si mu le prizadeva podoben biti, da bi njega za pravega Kristusa spoznali. On ni očitno nevernik in zopernik Kristusa in kerščanstva, ampak le pravi kristjan ni, pa vendar hoče, da bi ga drugi kot takega spoznali. Ima krivo kerščanstvo, pa ga vendar drugim kot edino pravo oznanuje. Krivi prerok sicer spozna Kristusa, pa nekteri zaverže to, nekteri drugo resnico njegove sv. vere, kakor se ravno njegovim strastim bolj prilaga, in tako si vsak sam dela Kristusa in kerščanstvo. Postavim: Nekteri terdi, da nismo dolžni vseh verskih resnic pod smertnim grehom verovati, ampak le bolj imenitne. Drugi terdi, da niso vse k zveličanju neogibno potrebne. Tako mu postavim ne dopade Kristusova zapoved, da moramo sovražnike ljubiti, jim dobro storiti, sam sebe zatajevati, križe in težave ljubiti. Glej, to je krivi Kristus, ki drugače uči, kakor pravi (Kristus). Zopet drugi so, ki verujejo v Kristusa, ki pa sv. cerkvi pokorščino odrečejo; ker je pa vendar cerkev telo Kristusa in varhinja kerščanskih resnic; tako ločijo Kristusa od cerkve, glavo od telesa in udov. Glej, tu imaš krivega Kristusa; zakaj pravi Kristus ostane pri sv. cerkvi do zadnjega zdihljeja. Nekteri sicer verujejo, ali njenim postavam niso pokorni, ne marajo za daritev sv. meše, ne za sv. zakramente, ne za odpustke in druge milosti, katere ponuja Kristus po svoji sv. cerkvi v zveličanje duš. Nekteri hočejo biti ob enem prijatliji satanovi in Kristusovi, hočejo ob enem služiti svojim strastim, poželjivosti, napuhu, nečistosti in pa cerkvenim in božjim zapovedim. Take vpraša sv. Pavelj: „Kakošno drušnje ima pravica s krivico? Ali kakošno tovarštvo ima luč s temo? Kakošno drušnje ima Kristus z Belialom (hudo-bijo)? Kakošno zvezo ima tempelj božji z maliki?“ Gorje mu, kdor misli, da zamore Kristusa in malike ob enem častiti! Veliko je tudi krivih Kristusov in lažnjivih prerokov, ki mislijo, da bodo zveličanje lahko dosegli brez posnemanja Jezusovih čednosti, posebno njegove revščine, ponižnosti, krotkosti, ljubezni, poterpežljivosti v križih in težavah. Mnogo je tudi takih, ki le tako dolgo

Gospodu služijo, dokler jih tolaži in z dobrotami obsiplje, ko pa pride čas poškunsje, mu postanejo nezvesti.

Vse to nam priča, da je veliko krivega kerščanstva na svetu, da je povsod mnogo krivih Kristusov in lažnjivih prerokov, ki goljufujejo sami sebe in druge in jih zapeljujejo na pot pogubljenja. Taki ne verujejo na tistega Jezusa Kristusa, ki je bil kot uboga dete rojen, ki je za svoje sovražnike molil, jim dobro storil, ko so ga preganjali, ki je zavergel čast in bogastvo in živel v največi revščini, ki je šel v svoje kraljestvo po kervavem in ternjevem potu in na križu zdihnil svojo sveto dušo. Tega Kristusa oni ne poslušajo, ker so jim njegove zapovedi preostre za posnemo, in toraj tudi ne morejo biti njegovi učenci. On jim ni pot, ki pelje v življenje, Kristus, ki je sramotno na križu umerl, jim je neumnost.

Poslušajmo, kaj nam pravi pobožni Tomaž Kempčan. „Jezus“, tako piše on, „jih ima zdaj veliko, ki ljubijo njegovo nebeško kraljestvo, pa malo, ki nosijo njegov križ. Ima mnogo takih, ki hočejo tolažbo, pa malo, ki bi hoteli britkosti terpeti. Ima obilno takih, ki bi ž njim jedli, pa malo, ki bi se ž njim postili. Vsi se hočejo ž njim veseliti, pa le malo jih hoče za Njega kaj terpeti. Veliko jih gre za Jezusom do lomljenja kruha, pa le malo, da bi pili ž njim kelih terpljenja. Mnogo jih časti njegove rane, pa malo jih deli ž njim britkosti križa. Veliko jih ljubi Jezusa, dokler so brez nadlog; oni ga časté in hvalijo, dokler potrebujejo tolažbe; če jih pa Jezus le za malo časa zapusti, že žaljujejo, tožijo in hočejo obupati.“ Potrebno nam je toraj videti, kaj moramo storiti, da sami sebe ne goljufamo in da nas drugi ne zapeljejo.

II. d e l.

Kteri Kristusi so bolj neverni, kakor antikrist sam, ker ta, kedar bo prišel, se bo očitno vzdignil zoper Kristusa in njegovo sv. cerkev; „ker se bo vstavljal, kakor ga popisuje sv. Pavelj, se vzdigoval črez vse, kar se Bog imenuje, ali kar se po božje časti, tako da bo v božjem tempeljnu sedel in se skazoval, kakor bi bil Bog.“ Težje pa se spoznajo krivi Kristusi, ker se ne vzdignejo očitno, ampak se le prizadevajo, mu podobni biti, da bi druge ložeje slepili in zapeljavali. Taki Kristusi učijo kerščanstvo, ki se na videz resnično kaže, kakor ponarejen, goljufiv denar. Kaj nam je toraj storiti, da nas tako kerščanstvo ne zapelje?

1. Moramo po Jezusovem nauku vedno čuti in moliti in si resnično prizadevati, da ostanemo pravi kristjani; zakaj molitev daje luč in moč, sovražnike spoznati in jih premagati. Kdor ima resnične želje po pravem zveličanji in vse stori, kar mu v dušni blagor pripomore, tacega gotovo Bog ne bo nikoli zapustil.

2. Poslušajmo pazno božjo besedo, premišljajmo večkrat živ-

ljenje našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa in prizadevajmo si po njegovih zgledih živeti. Ne po zgledu zapeljivega sveta in posvetnih modrijanov, ampak po zgledu svetnikov prepevajmo vedno z Davidom: „Tvoja beseda, o Gospod, me vodi in sveti na vseh mojih potih!“ Spominjajmo se tudi večkrat na besede Jezusove: „Jez sem luč sveta; kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja“; to je, bo prejel večno življenje.

3. Deržimo se trdno sv. cerkve. Le ona uči vedno ene in iste, nespremenljive in resnične nauke. Ako se deržiš Kristusa, kterega ti ona oznanuje, ako poslušáš nauke, ki ti jih ona razlaga, ako se poslužuješ milosti, ki jih ona posebno v sv. zakramentih deli, si gotovo sklenjen s pravim Kristusom. Bodimo toraj v vsem pokorni naši materi sv. katoljški cerkvi; verujmo njenim naukom, in varujmo se vsega, kar je le na videz resnično; in če nam pravijo krivi preroki: „Tukaj je Kristus, ali tamkej,“ jih nikar ne poslušajmo, ker pravi Kristus je le v cerkvi, ki jo je on sezidal.

4. In zadnjič imejmo vselej tisto za boljše, kar je naši natori, samoljubnosti in poželjivosti nasproti, kar se nam zdi težko in zoperno in kar nas bolj poniža in krotke stori.

Sv. Janez od Križa nas o tem tako-le podučuje: „Ne obračaj svojih misli in želj na lahko, ampak na težko; ne na to, kar ti dopade, ampak na to, kar ti je zoperno; ne na to, kar te veseli, ampak kar ti ne daje nikakoršnega veselja; ne na to, kar ti daje počitek, ampak kar ti daje trud in delo; ne na mnogo, ampak na malo; ne na imenitno in visoko, ampak na ponižno in pohlevno.“ Kdor se tega nauka zvesto derži, ga krivi Kristus ne bo nikdar prekanil.

Ko nekdam sv. Martin škof v svoji izbici pobožno moli, zagleda pred seboj svitlo podobo v predragem oblačilu z jako prijaznim obrazom in s prelepo od zlahtnih kamenov vso bliskajočo se krono na glavi. Ko Martin ves začuden nekoliko časa to prikazen ogleduje, ga podoba nagovori: „Martin! spoznaj, mu pravi, koga gledaš; Jez sem Kristus. Kmalo bom prišel na zemljo, popred pa sem se hotel tebi prikazati.“ Martin molči. Prikazen pravi dalje: „Martin! morebiti dvomiš nad tem, kar vidiš? Jez sem Kristus“. Sv. Martin na to reče: „Jezus Kristus ni rekel, da bo prišel blisketečen v zlatu in srebru. Nikoli ne bom verjel, da se mi je Kristus prikazal, ako ga ne vidim v podobi, v kateri je terpel, z znamenjem njegovih ran.“ Na te besede zginе na enkrat lepa podoba.

Ta prikazen je bila krivi Kristus, bil je satan sam. Gledé zunanje lepote bi ga bil sv. Martin lahko imel za Kristusa, a vedel je, da zunanje večkrat goljufuje.

Sklep.

Posnemajmo ga toraj, predragi kristjani tudi mi! Odpovejmo se Kristusu in kerščanstvu, v katerem se kaže poželjivost mesa, po-

željivost oči in prevzetnost življenja in izvolimo si Kristusa križanega. Posnemajmo ga zvesto v revščini, v ponižnosti in krotkosti, v zatajevanju in križanju lastnega mesa, v poterpežljivem prenašanju britkosti in težav, da bomo tudi njegovega nebeškega veličastva deležni! Amen.

Pridiga v god sv. Lenarta, opata.

(Bog je povsod; stori tedaj dobro in varuj se hudega; Spis. † Jož. Rožman.)

„Blagor tistim hlapcem, katere gospod, kedar pride, čuječe najde.“ (Luk. 12, 37.)

V v o d.

Dva imenitna in velika praznika se nam zdaj v kratkem eden za drugim pred oči postavljata; v četrtek smo imeli praznik vseh svetnikov skupaj, danes pa imamo praznik sicer le enega izmed njih, katerega pa s toliko večjim veseljem obhajamo, kolikor bolj nam pri sercu leži in kolikor večje zaupanje nanj stavimo. Njega so namreč — da od sv. Lenarta govorim, tako vsi veste — njega so vaši predniki za patrona te cerkve izbrali in za svojega pomočnika izvolili; k njemu so pritekali, kolikorkrat so bili v nadlogah ali so v kakošno nesrečo padli. Če so v slabih letinah lakoto terpeli, ali če so se nevarne in kužne bolezni bližale, če so revni in žalostni časi nastopili, vselej so k njemu hiteli in njemu svoje prošnje priporočali; on je bil tisti srečni hlapec, ki je zmiraj nad njimi čul in njihove molitve pred božji tron nesil, dokler so bili vslišani. — Zato imate prav, ljubi moji! da svojega patrona častite, da se na njegov god veselite in se njegovim prošnjam priporočujete. Ali to je silno malo in nikako zadosti, če vi le enkrat v letu njegov god praznujete, včasih v njegovo čast kakošen očenaš molite ali morebiti tudi ktero sv. mešo brati pustite. Večjo čast bote mu skazali in najbolj gotovo bote v svojih prošnjah uslišani, če njegovo življenje posnemate, po njegovih stopinjah hodite ter brumno in trezno in pametno živite. — Njegovo življenje na dolgo in široko vam popisovati, se meni ne zdi potreba; ljudje sicer to radi poslušajo, pa imajo le malo koristi. „Lepo je živel, pravijo na zadnje, ali mi ne moremo tako živeti,“ zatorej menim, da bo bolje, če vam pokažem, kako se bote najložej greha varovali in tako Bogu in sv. Lenartu dopadli. Jes mislim in ne bom se motil, da zato toliko greha storimo, ker na Boga tako radi pozabimo in ga tako malo pred očmi imamo. Zavoljo tega vas danes prosim:

„Spominjajte se večkrat, da je Bog povsod pri vas in da vas povsod vidi, in radi bote dobro storili, ako ravno se vam bo težko zdelo, od tega bom govoril v I. delu; pa tudi ložej bote se greha varovali in svoje poželjenje premagovali, od tega pa v II. delu.

Moj Bog! ti veš, da sem te že danes zjutraj prosil, ali zdaj se še enkrat k tebi obrnem in te prosim za gnado in pomoč meni in mojim ljubim poslušalcem. Prosim tudi tebe, sv. Lenart! pomagaj mi s svojo priprošnjo. Naposled prosim tudi vas, da me bote mirno in zvesto poslušali, zato pa se pripravite!

I. del.

Da je Bog povsod v nebesih in na zemlji, da po noči in po dnevi vidi, da ve za naše najskrivnejše misli in želje, to slednji človek že ve in tudi majhni otroci ti povedó, da se pred Bogom ne more nobeden skriti. Nad tem se tudi ni treba čuditi, zakaj mar menite, vpraša prerok, da tisti, ki je oko vstarel, ne bo videl, in tisti, ki je ušesa naredil ne bo slišal? da tisti, ki vse ohranja in obvaruje, ne bo vedel, kaj se na svetu godi? Le nad tem se moramo čuditi, da tako redko mislimo na Boga, ki je vendar zmira okrog nas in vedno naša dela gleda. „Vprašaj živino, govori brumni Job, in te bo učila, ptice pod nebom, in ti bodo povedale; ogovori zemljo, in ti bo odgovorila in ribe v morji bodo ti pripovedovale, (12, 7, 8.) da je Bog povsod: v neizmernih višavah, kamur naše oči ne sežejo, kakor v globočini morja, kjer je večna tema; da njegove oči ravno tako vidijo v črni noči, kakor pri belem dnevu.

Potolaženi tedaj bodite vi, ki ste obupajočega serca, ker ne morete tako zvesto moliti in se tako ojstro postiti, kakor od prvih kristjanov berete; Bog vidi vaše serce in vašo resnično voljo za dobro vzame. — Večkrat sem že slišal brunne duše tožiti in zdihovati: „Kaj bo z meno, ker tako malo dobrega storim. Ob nedeljah ne morem dolgo v cerkvi ostati, ob delavnikih malokterokrat sv. mešo slišim, ker imam doma z otroci in posli toliko opraviti!“ Kar sem takim že večkrat v spovednici skrivaj rekel, to danes vsem očitno povem: Ljubi kristjani! pojdite, kolikorkrat morete v cerkev k sv. meši in nikoli pridige in kerščanskega nauka brez potrebe ne opuščajte. Ako pa vam dolžnosti vašega stana ne pripustijo, da bi v sopraznik v cerkev šli, tedaj pa doma svojo pobožnost opravite, ali kjer koli ste: na polji ali v hosti ali v hlevu, povsod lahko molite in Bog vas povsod sliši.

Brumni Danijelj je bil, kakor nam sv. pismo pravi, daleč od Jeruzalemskega tempeljna, in nikoli ni mogel v tempelj priti, zato pa se je vsak dan trikrat na tisto stran obrnil, pokleknil in tako doma svojo pobožnost opravljal. Vam, ljubi moji! še tega ni treba,

da bi ravno na strani proti cerkvi okna odperli, ampak le svoje oči odprite in svoje serce proti nebesom pozdignite; ako ne morete poklekniti, molite gredé ali sedé; ako ne morete drugega moliti, recite vsaj te besede: Moj Bog! vse iz ljubezni do tebe! Ako delate in slišite gerdo govoriti, mislite na Boga, kako ostro je to prepovedal; ako vas skušnjave nadlegujejo, spomnite se, da je Bog pri vas in da vam bo pomagal. S kratka: Nikoli ne bote grešili, če ne bote nikoli na Boga pozabili in bote njega vedno pred očmi imeli.

Jes ne vem za nobeno večjo skušnjavo in za nobeno hujšo priložnost k grehu, kakor je bila tista, v kateri se je bogaboječa čista Suzana znajdla. Bila je v starosti, v kateri se človek najložej zapelje; bila je na samotnem kraji med dvema nesramnima moškima, ki sta jo s silo v greh napeljevala, in vendar se je premagala in svojo nedolžnost ohranila; in sv. pismo pravi zato, ker je Boga pred očmi imela, ter začela, ko je nevarnost videla, na glas jokati in vpiti, dokler ni pomoč prišla. Tako tudi ti stori, mladina! kedar te zapeljivci v greh zapeljujejo. Kako bi mogla kaj takega storiti vpričo mojega Boga? razi z Egiptovskim Jožefom. Vpričo tvojega telesnega očeta te je strah, kaj takega storiti in še misliti si ne upaš kaj takega, v pričo svojega nebeškega Očeta pa se nič ne sramuješ? — In vi vsi, katerim se težko zdi, dobra dela doprinašati, povzdignite svoje oči, spomnite se, da je Bog pri vas, in ložej bote jih doprinašali. — Dobro vem, da je včasih težko, v slabe misli nikoli ne privoliti, svoje počutke krotiti in prepovedanega veselja se zderžati; ali nikaner ne omagajte, Bog je pri vas, on je priča, kako terdo se morate vojskovati, in kolikor bolj terda je vojska, kolikor težje se premagate, toliko lepše plačilo vas v nebesih čaka in toliko svitlejša krona se vam bo na glavo postavila.

Imejte toraj Boga več pred očmi, kakor do zdaj in potem bote tudi več dobrega storili, kakor do zdaj; pa tudi ložej bote se potem greha varovali, kar bote slišali v

II. delu.

Slednji otrok, ki svoje stariše spoštuje in jih ima rad, se boji, vpričo njih kaj hudobnega kramljati ali storiti, in slednji kristjan, ki si Boga prav živo pred očmi postavlja, se sramuje greha ter svoje hudo nagnjenje premaguje. — Od te resnice je bil že pobožni Tobija prepričan, zato je svojega sina še na smertni postelji tako opominjal: „Moj sin! vse dni svojega življenja imej Boga pred očmi in varuj se, da v kak greh ne privoliš.“ (Tob. 4, 6.)

Kerščanski očetje in matere! globoko si ta lepi nauk v serce vtisnite; sami ga najprej ubogajte, potem pa ga tudi vaše otroke naučite. Kakor častivredni Tobija tudi vi svoje majhne in nedolžne

otroke že od prve mladosti začnite učiti ter jim večkrat recite: „Poslušaj me, moje dete! in dobro si zapomni: Bog, ki te je stvaril in ti življenje dal, je tudi zmiraj pri tebi, čeravno ga ne vidiš; kamur greš, te spremlja, in kamurkoli se oberneš, ti je na strani. Karkoli storimo, vse vidi, kar govorimo, vse sliši, in kar mislimo, vse dobro ve; zatorej dobro zastopi in nikar ne pozabi, dokler boš živel, da se pred Bogom ne more nobena reč skriti.“

Povejte ta lepi nauk tudi svojim odraščanim otrokom in recite jim: Spomni se, moj sin! in nikar ne pozabi, moja hči! da je božje oko zmiraj nad teboj in te zmiraj gleda. — Če delate in veliko terpite, varujte se, da ne bote kleli, se jezili in rotili, ampak spomnite se, da je Bog pri vas in vas vse sliši. Če svojega bližnjega oponašate, če nesramne besede in pregrešne pesmi iz vaših ust pridejo, bojte se in spominjajte se, da je Bog pri vas in vse sliši. — Vpričo svojega duhovnika se večidel vsak nekoliko nazaj derži in ljudje dobro vejo, da se ne spodobi vpričo blagoslovljenega mešnika preklinjati ali klafati ali druge nespodobne norčije imeti; glejte! koliko manj pa se še spodobi vpričo Boga kaj hudega storiti, govoriti ali le misliti, vi pa se ga vendar nič ne bojite. Če v goricah kopljete ali na polji žanjete, če lan terete ali seno sušite, koliko gerdega včasih storite, in Bog zraven vas stoji, vas poslušá, vi pa se za-nj niti ne zmenite. Kaj bo takrat z vami, ko se bo ves račun od vas tirjal?

Zato rečem spet z modrim Salomonom: Le večkrat in bolj živo se na Boga spominjajte, in vse drugačno zadržanje, vse lepše življenje se bo na svetu videlo. Dokler bodo pa ljudje v taki pozabljivosti na Boga živeli, kakor zdaj, tako dolgo ne bo nič od poboljšanja slišati in tako dolgo ne moremo večje pobežnosti upati.

Milo je tožil nekdanj prerok Ezehielj nad Izraelskim ljudstvom rekoč: Krivica tega ljudstva je silno velika. Kar pa je od njih najbolj neumno, je to, ker si domišljujejo, da jih Bog ne vidi; saj nas Gospod ne vidi, pravijo v svoji neumnosti. — Takih oslepljenih kristjanov tudi pri nas ne manjka, kateri svoje hudobije skrivajo ter mislijo, česar ljudje ne zvedó, tudi Bog izvedel ne bo. Mladenči po noči dom zapustijo in po grešnih potih hodijo, nedolžnost davijo in zapeljujejo in menijo, da bo vse na skrivnem ostalo. O vi neumneži! ali ne veste, da se pred Bogom z nobeno temoto nič ne zakrije, da njegovo oko nikoli ne zameži, nikoli ne zaspi? Če grem v nebesa, ali če stopim v pekel, govori David, če se podam od enega kraja sveta do drugega, in vse vode prehodim — povesod je Bog in on me povesod vidi. — Ravno tako dekleta po noči ljubijo slabe družbe, imajo grešne kratkočase in doprinašajo nemarnost, na katere jih je po dnevu še misliti strah in katerih se nobenemu, še spovedniku ne upajo povedati ter na zadnje same sebi verujejo, da Bog vsega ni videl in da se ne bo vse tako na tanko izvedelo. O ve neumnice! ali ne veste, kaj prerok Ha-

bakuk pravi: „Pričali bodo kamni iz zida in les, s katerim so stene zvezane.“ Oj strašna in neznana misel! pričal bo les od vaše nesrečne hiše, pričala bo odeja vaše postelje, in streha vašega hrama, kakošne grehe ste storile in koliko hudobije doprinašale.

Sklep.

Zatorej vas prosim, zanaprej nikdar več tako ne storite, ampak večkrat svoje misli na Boga obrnite, potem bote se bolj greha bali in več strahu pred njim imeli. Glejte! tukaj smo pred živim Bogom, kateremu je slednja misel našega serca znana; tukaj v tabernakeljnu prebiva Jezus sam, ki ve za vse naše hudobije, in vendar molči, nam prizanaša in našega poboljšanja čaka. Hitimo tedaj povernimo se k njemu nazaj, ker zdaj nam še blago solnce milosti božje sije, zdaj nam še ura bije po dvanajstkrat po dnevu in tolikokrat po noči in nas na pokoro in smert opominja; kmalu pa utegne vtihniti, ko bomo vekomaj zaspali in nič več ne slišali. Delajte toraj, kliče Jezus sam, dokler je dan, ker pride noč, ko vam ne bo več mogoče delati. Amen.

Pridiga za god sv. Martina.

(Ponižnost sv. Martina in naša; gov. J. A—st.)

„Počastil ga je pred kralji in mu dal venec slave.“
(Sir. 45, 3.)

Vvod.

„Ponižnost je podlaga svetosti,“ pravi sv. Ciprijan. In sv. Hieronim govori: „Perva čednost kristjana je ponižnost.“ Brez ponižnosti vse druge čednosti nimajo nobene vrednosti; ko bi tudi čudeže delal, in ko bi ti bile vse peklenške moči pokorne, pa bi ponižnosti ne imel, nikoli ne boš gledal božjega veličastva. Kristus pravi: „Če ne bote kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ On pravi: „Le kdor se ponižuje, bo povišan“. O ponižnost, ponižnost! Dajte nam, dragi moji, ponižnih duš, in bomo iz te zemlje nebesa naredili. Ponižnost ne pozna ne krega, ne prepira, ne sovraštva, ne nečimerne velikosti; ona je varhinja miru, in vseh čednost, in njen konec je nebeško veličastvo. Sv. Martin, pomočnik naše cerkve in fare, bil je ves čas svojega življenja na zemlji ponižen, zato ga je pa Bog povišal. „Počastil ga je pred kralji, in mu dal venec slave.“ Ja, med drugimi čednostmi se je nad njim posebno ponižnost svetila. Zato bom danes tudi od ponižnosti govoril. Premišljevali bomo

- I. ponižnost sv. Martina,
- II. našo ponižnost.

Ti pa, veliki božji prijatelj, stopi tje pred božji tron, in sprosi nam ponižnost!

I. d e l.

Poglejmo najpoprej ponižnost sv. Martina.

Sv. Martin bil je sin višega vojaškega poveljnika. Ko bi bil hotel posvetne časti in bliščobe in človeške hvale, bil bi vse to lahko dosegel! vojak naj bi bil postal, in vsega tega bi bil v obilnosti imel, zakaj vojaški stan je bil takrat najčastitljivejši, poln lepote in bliščobe, in vsi imenitni mladenči so se v vojaški stan podajali. Ko je pa sv. Martin bil slišal od tiste nebeške lepote, proti kateri vsa posvetna čast in bliščoba ni nič, in ko je bil slišal od tistega, ki je sam sebe ponižal do smerti, do smerti na križu, prešla mu je vsa častilakomnost. In od tistega časa, kar je Jezusa ljubil, ki je najrevnejši bil, in ni imel, kamur bi bil svojo glavo položil, — o od tistega časa na pozemeljsko bliščobo nič več ni mislil; ni hotel imeniten biti, ampak hotel je človeškim očem se odtegniti, sklenil je v samoto se podati. Poglejte ponižnost sv. Martina!

Pa človek obrača, Bog pa oberne. Sv. Martinu ni bilo dano v puščavo se podati, bil je v vojaški stan prisiljen.

Vojaki imajo gerdo napako, da se bahajo, preklinjajo, razsajajo ali klafajo; iz ust sv. Martina nikoli ni bilo kaj takega slišati; on se je tiho zaderžal, je samotno molil, ali kake pobožne bukve bral.

Kmaló se je sv. Martin na stopinjo častnika povzdignil, in kot častnik bil bi se lahko črez svoje sovojake povzdigoval: pa tega ni storil, „vsi so moji bratje“, je rekel, in proti vsem je bil prijazen, krotek, in postrežljiv. Imel je sužnega za strežaja; s tim je tako ravnal, da je dostikrat težko razločiti bilo, kdo je gospod in kdo je služabnik. Sv. Martin, zlahtni gospod, pa je dostikrat svojemu služabniku stregel. Kje se je sv. Martin te ponižnosti naučil? Tam, kjer bi se mi vsi učiti morali, v Jezusovi šoli, ki nam je ta nauk dal: „Kdor med vami je največi, naj bo najmanji,“ (Luk. 22, 26.) in je kot Gospod in Učenik svojim učencem noge umival.

Da sv. Martin na obleko ni veliko porajtal, priča nam ta-le prigodba. Srečal ga je v hudi zimi na pol gol berač na cesti, ki ga za božjo voljo ubogajme poprosi. Martinu se berač usmili, pa denarjev ni imel. Vzel je toraj svoj plajšč z herbta, in ga na pol s sablo odrezal, in polovico ubogemu beraču dal. Zavoljo te nje-gove ponižnosti in zavoljo tega dobrega dela ga je Bog le plačal. Prihodnjo noč se mu prikaže Kristus s tem kosom plajšča oger-njen, in okolistoječim angeljem reče: „Martin, še le novinec, me je s tem ogernil.“

Po tej prikazni se je dal Martin v svojem 18. letu kerstiti. Zlo je zdaj želel, iz vojaškega stana izpuščen biti; vendar je na silno prošnjo svojega poveljnika, s katerim je v priserčnem prijateljstvu živel, in kateri mu je obljubil, čez nekaj časa tudi vojaški stan zapustiti, in z vso gorečnostjo kerščanske vere se poprijeti, je ostal vojak še dve leti. Ko je pet let v vojaškem stanu doslužil, bil je po posebni previdnosti božji izpuščen, in podal se je na Francosko k svetemu škofu Hilariju, da bi ga v službi božji in v svetih rečeh podučil. Ko je bil zadosti podučen, stopil je v duhovski stan. In zdaj poslušajte, kako ponižno je v duhovskem stanu živel, in kako zlo ga je Bog zavoljo njegove ponižnosti povzdignil.

Z dovoljenjem svojega škofa, sv. Hilarija, je na Francoskem prvi samostan postavil, v katerem je s 24 drugimi duhovni oestro živel. Kakor nekdanj sv. Janez Kerstnik v svoji puščavi, tako naš Svetnik v svojem klostru. Namestu poprejnega bliščečega oblačila je zdaj nosil terdo spokorno oblačilo, se je oestro postil in je veliko molil. Nikoli ga niso slišali kako nepotrebno prazno besedo pregovoriti. Zavoljo njegove ponižnosti in pobožnosti mu je dal dar čudeže delati. Tako je nekega človeka, ki je želel kerščen biti, pa je pred kerstom umerl, spet obudil, in še več drugih čudežev je storil. Ko je potem škof v Turoni umerl, bil je on po želji vseh škof izvoljen.

Zdaj naj vam še povem, kako ponižen je bil sv. Martin kot škof.

Dasiravno je škofija velika bila, ki jo je imel oskerbovati, vendar je tudi kot škof ostro živel, kakor popred. Blizo mesta škofije je postavil samostan, v katerem je imel 80 duhovnov, in kakor vsak drugi duhoven, tako je tudi on v majhni celici prebival.

Kadar je sv. Martin v cerkev stopil, začel se je po celem životu tresti. Ko so ga vprašali, zakaj se toliko trese, jim je odgovoril: „Kako bi se ne tresel in ne bal, ako pomislim, da pred veličastvo svojega Boga in sodnika stopim?“

Do grešnikov je bil sv. Martin tako krotek in poterpežljiv, da so se morali poboljšati. Izmed njegovih duhovnov je bil eden, Briki po imenu, sperva prav pobožnega, pozneje pa zlo pohujšljivega življenja. Sv. Martin ga je opominjal po očetovsko; ali Briki je to za zlo vzel, in še druge nad škofa nadražil, grajal vse njegovo djanje, in clo očitno čez njega gerdo govoril. Martin škof pa je vse to voljno prenašal, prav krotko ž njim ravnal, in za njega molil. Drugi so se temu zlo čudili, in škofa nagovarjali, naj razuzdanca iz samostana spodi. Martin pa je rekel: „Je Kristus Judeža preterpel, zakaj bi jes Brikeija ne? Ravno ta Briki bode za menoj škof.“ To se je vsem čudno zdelo, in Briki se je sam tem besedam smejal. Ali kar je sv. Martin rekel, zgodilo se je; poboljšal se je, je pobožno živel, in je po smerti sv. Martina postal njegov nastopnik.

Kakor je sv. Martin ves čas svojega življenja ponižen bil, tako je tudi v ponižnosti umerl.

Doživel je 81. leto starosti: teža let ga je posilila, zato je Boga prosil, naj bi ga poklical. Vslušal ga je, mu poslal hudo merzlico, in mu smert naznanil. Dal se je potem s sv. zakramenti previditi, tla s pepelom potrositi, in se je v spokerni obleki nanj vlegel, rekoč: „Tako naj kerščanski vojak umerje, s svojim orožjem previden.“

Sv. Martin se je ponižal, zato ga je Bog povišal. Že v življenji mu je dal dar čudeže delati, kakor se bere v spiskih njegovega življenja. In ob njegovi smerti so pričujoči zaslišali nebeško muziko, in sv. Severin, škof v Kolinu, je povedal, da je videl, ko so angelji njegovo dušo v nebesa nesli, kjer je prejel krono večne časti.

Vi, ljubi poslušavei moji, ste prišli danes sem v hišo božjo z gorečimi željami, da bi v svojih potrebah na priprošnjo sv. Martina pri Bogu pomoči zadobili. O le z zaupanjem prosite, zakaj Gospodova roka še ni prikrajšana, in še zmiraj je čuden v svojih svetnikih. Da bomo pa uslišani, nam je pred vsemi drugimi čednostmi ponižnosti treba, zakaj napuh se Bogu že od daleč studi. Peglejmo torej, kakošna je naša ponižnost; in nikar se potlej ne čudimo, da nismo uslišani, ker nam ponižnosti manjka.

II. del.

Gotovo, ljubi moji, god sv. Martina najlepši obhajamo, če danes iz te hiše božje velik kos ponižnosti na svoj dom sebé nese, velik kos napuha pa od sebe veržemo. Pa mi bo morebiti kdo rekel: „Saj smo ponižni, mi napuha, prevzetnosti nič ne poznamo. Zakaj bi se tudi mogli napihovati? ali morebiti zavoljo ubožnih cunj? ali zavoljo svojega revnega pohištva, ki je tako zadolženo? ali zavoljo svojih prijateljev, ki sami nimajo dosti? Srečni ste, kristjani, če ste ponižni! Jes pa sem te misli, da smo prav dostikrat napuhnjeni sami proti sebi, proti bližnjemu in proti Bogu, in vam hočem to koj na tanko dokazati.“

Ti praviš, da si ponižen, in da ne veš, kaj je napuh. Zakaj se pa toliko za časno poganjaš? Zakaj vse svoje misli le v zemlji imaš, kakor da bi enkrat prahu in pepela zadosti ne dobil? Če si ponižen moraš s tem zadovoljen biti, kar ti je Bog dal, in vsakemu dati in pustiti, kar je njegovega. Ti se pa zmiraj črez Boga pritožiš, da ti slabe čase pošilja, ker časi so taki, kakor so bili, le mi smo slabši postali. Ti zmiraj tožiš, da ti Bog tvoje polje in tvoje senožeti premalo požegna. Če si ponižen, zakaj se prederzneš, svojemu sosedu zdaj tu, zdaj tam kosec zemlje odorati, zdaj tu zdaj tam mejnik premakniti, zdaj tu zdaj tam mu škodo delati? Le

sam spoznaj, ti bi rad bolj premožen, bolj imeniten postal, ali z drugo besedo — ti si napuhnjen!

In ko bi vam jes mogel misli in serca marsikterih na videz ponižnih odkriti! Tako marsikteri misli: to-le njivo bi še potreboval, ta-le senožet bi se mi tudi prav dobro prilegla, brez te-le hoste tudi težko prestanem. In ti se ne bojiš nobenega pripomočka in nobenega pota, njivo si pridobiti in senožet in hosto, in potlej si misliš, zdaj sem svojo reč precej dobro poravnal, zdaj ne menjam ne s tem ne z unim, zdaj bom pa otrokom lahko lepo doto dal, če mi Bog da še kakih 20 ali 30 let živeti, potlej bom pa možak, da mi ga v soseski ne bo para. Poglejte, ljubi kristjani, to so tisti ljudje, ki pravijo, da so ponižni; ja na jeziku so ponižni, v sercu so pa polni napuha. In kakošen bo sad te ponižnosti? O kristjani, sad je tak, kakoršno je drevo, slab, červiv in Bogu zopera. Ti ljudje niso nikoli pokojni, zato ker nikoli zadovoljni niso; ti ljudje pri vsem svojem premoženju niso srečni; pri njih ni nobene odkritoserčnosti; pri njih ni drugega, kakor sama skerb za časno, in njih konec je pogubljenje.

Vi pravite: Mi smo ponižni, naša obleka je revna. Pa ljudje, ki so 60, 70 let stari, vam ne bodo priterdili, da bi v obleki ponižni bili. Pred 50 leti so se kmečki ljudje še ponižno nosili, ali zdaj je vse drugači. Zdaj pa že nobenega razločka med stanovi ni poznati. Kdo zamore kmeta od mestjana, kdo gospodarja od hlapca, kdo dekle od gospodinje razločiti? Zdaj že noben šivar obleke zadosti lepo, noben čevljar čevlja zadosti snažno ne more narediti.

Mi smo ponižni, pravite vi, mi še ne vemo, kaj je to: napuh. Ali pogledajte mlade ljudi, kako se v kerčmi obnašajo, bote pa vedli, kaj je napuh. Kako se bahajo, kako mizo z vinom polivajo, z bokalom ob mizo tolčejo, in kozarce pobijajo, kako razsajajo, preklinjajo, zakramentirajo, in so precej za pretepe in poboje pripravljeni. Če to ni napuh, potlej pa tudi ne vem kaj?

Zdaj pogledjmo v družinsko življenje, kako se po hišah godi. Oh, to je reva, ki nas mora z žalostjo napolniti! O da bi se od sv. Martina vsaj nekoliko ponižnosti in molčečnosti učili! Ti imaš enega ali več poslov. Tvoj posel ima to ali uno napako nad seboj. Ti ga zavaljo te napake posvariš. Hitro ti bo posel v svojem napuhu odgovoril: „Če nisem za vas, grem pa proč. Jes si ne pustim nič reči.“ In ti moraš poslu molčati, ali pa si ob delavca, kedar je največ dela.

Tu je prepirljiva in napuhnjena žena, in ta sama sebi in celi hiši, skoz celi teden, leto in dan, nobenega pokoja ne da. Če se z možem nima kaj prepirati in kregati, pa otroci pridejo na versto; in če s temi nima nič opraviti, se poslov in moževih staršev loti; in če tudi s temi nima dela, so pa gotovo sosedje, nad kterimi ta napuhnjena in prepirljiva žena svoj žolč izliva. Njenega jezika nobeden ne vžuga; vselej mora prav imeti, če tudi desetkrat

nima prav. O to je velika prevzetnost, o to je grozoviten napuh, in kakošen je sad tega napuha, mi treba ni praviti, sami lehko veste. Veste, komu se meni taka hiša podobna zdi? Nobenemu drugemu, kakor peklu; zakaj v peklu tudi ni družega, kakor kreg in prepir, razpirtje in nemir, in prav živo se spominjam tistega fantička v Holandiji, ki je jokaje svojo mater in svojega očeta, in svoje stanovanje iskal, ki jih je zgubil. Ko so ga ljudje vprašali, kako se njegovi materi pravi, je odgovoril: „Satanova baba“, in kako se pravi njegovemu očetu, je spet odgovoril: „Satanov dedec“, in kako se njegovi hiši pravi, je ravno tako odgovoril: „Satanova bajta“, in kako je njemu ime, je odgovoril: „Satanov otrok.“ Ljudje so popraševali po starših, in zvedli so, da otrokovi starši so v največi nezadovoljnosti živeli, in da njih navadno, vsakdanje pozdravljenje je bilo: „Satan.“ — Oh, ljubi kristjani, take satanove hiše se tudi med nami najdejo; zakaj naš Bog je Bog ljubezni in miru, in kjer je nemir, tam Bog ne prebiva. Od tod pa tudi pride, da si v nekterih hišah nič več pomagati ne morejo, vse hira, vse peša, vse gre rakovo pot, posebno če še hišni gospodar rad take hiše obiskuje, kjer le plačuje, pa nič ne zasluži. Glejte, ljubi moji! napuh je, ki nas revne dela na duši in na telesu, napuh je, ki nas v nadloge spravlja. Zdaj je vse obožalo, zato ker je vse napuhnjeno postalo, in nekdanj uboštva niso poznali; zakaj premožni je rad dajal, in revež je bil z darom zadovoljen. Zdaj pa premožni nerad daje, in revnega je žegen ali blagor božji zapustil, zato ker je tudi on napuhnjjen in nezadovoljen postal. Zato je nam vsem prav potrebno, da ponižni postanemo. V ponižnosti bomo zadovoljnost in mir in pokoj sami sebo in s svojim bližnjim, in kar je poglavitna reč, tudi z Bogom našli.

In to je najjimenitnejši nauk, ki si ga danes k sercu vzemimo: Počnimo, karkoli hočemo, naj bi bili še tako bogati, naj bi celi svet nas častil, eden je vendar še nad nami, kteremu smo podložni, ali hočemo ali nočemo. Prišel je enkrat bogat kmet k nekemu svojih delavcev na polje, in mu je rekel: „Glejte, te-le njive so moje, in uni malen doli v dolini je tudi moj.“ — „Prav, je odgovoril pošteni delavec, vidim, da ste bogati in da veliko posestev imate, pa (in zdaj je vzel svojo kapico z glave, in je proti nebu pogledal) pa tam gori je eden, ki je še bogatejši in kteremu ste tudi vi podložni.“ Pač moder odgovor priprostega moža! Ja tam gori je eden, kteremu smo tudi mi podložni. Pa le predostokrat se zgodi, da na to opominovanje pozabimo, in se božji reci nočemo podvreči, in v svoji ošabnosti pravimo Bogu: „Jes ti nočem služiti, in na tvoje zapovedi ne porajtam!“ Kristjani! tako govore v resnici vsi, ki se grehu vdajo; tako govore vsi, ki menijo, da bi znali ves svet predelati in zboljšati, pa še svoje lastne hiše ne znajo oskerbovati; tako govore vsi, ki so jim cerkev in njeni služabniki pretežko breme; zakaj oni ne potrebujejo nobenega Boga, čemu

toraj še cerkev in duhovni? O takih ljudi s takimi mislimi ne najdemo samo po mestih, ampak tudi na deželi so se že tu in tam udomovili, kar so posebno poslednje leta pokazale, in kdor take ljudi mirno opazuje, spoznal bo kmalo, kakošnega duha otroci da so.

Sklep.

Zato ljubi bratje in sestre moje! zapomnimo si pota, ki nas v pogubljenje peljejo, in povernimo se na staro pot ponižnosti in pokorščine, podložnosti in zadovoljnosti: K temu nas močno opominja današnji praznik, in angeljem in svetnikom bomo veselje delali, če bomo v prihodnjic v ponižnosti hodili.

Bodite ponižni, vi hišni očetje, in zapustite staro življenje preklinjevanja in priseganja, jeze in pijanosti, nevoščljivosti in lakomnosti, napuha in nepokorščine.

Vzemite ponižnost seboj na svoj dom, ve hišne matere! opustite jezo, in učite se molčati, poterpeti in prenašati.

In vi, mladi ljudje! pomislite, da vaša mladost hitro mine, kakor pomladanski čas. Za vaše dobre in lepe čednosti vam bo Bog lepo plačilo dal tukaj in tamkaj, za hudimi deli pride grenka starost in nesrečna večnost.

In vi stari in vi bolehn! danes morebiti zadnjokrat obhajate god sv. Martina! Ta kratki čas še terpite voljno, dokler bo vaša krona dodelana, in vas sodnik in povračnik vaš zakliče v večnost. Mi vsi pa bodimo ponižni! Amen.

Pridiga za god sv. Elizabete.

(Nauki iz njenega življenja; gov. L. F.)

„Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritemu v njivi.“ (Mark. 13, 44.)

Vvod

Lepi, neizrečeno lepi so Jezusovi nauki: v njegovih svetnikih so pa kri in meso postali, t. j. svetniki in svetnice božje so jih v djanji spolnovali; življenje svetnikov je živo evangelje. Svetniki in svetnice božje so tisti, od katerih današnje sv. evangelje pravi, da so iskali zaklad, ki je skrit v njivi; vse so veselega serca dali, da so le ta zaklad — nebeško kraljestvo našli. To nam priča tudi življenje svetnice, ktere god te dni obhajamo. Tudi njeno življenje je živo evangelje, ki nam kaže, kako moramo spolnovati Jezusove nauke in iskati dragi zaklad nebeškega kraljestva. V njenem živ-

ljenju najdemo veliko naukov, ker njeno življenje je bilo v resnici živo evangelje. Ktera pa je ta svetnica, ktere spomin obhajamo in kaj se bomo iz njenega življenja posebno učili? to bote slišali v današnjem govoru. Pripravite se!

Razlaga.

Svetnica, ktere spomin v mislih imam, je sv. Elizabeta: živela je okoli leta 1200 po Kristusovem rojstvu. Bila je scer kraljevega rodu in po svojem omoženji deželna grofinja na Nemškem; pa katolijska cerkev je ne časti zavoljo njenega rodú, tudi ne zavoljo njenega visocega stanu; časti jo le in veli nam jo častiti zavoljo njene visoke pobožnosti in bogoljubnosti. Visoke starosti ona ni dosegla, umerla je že v 24. letu svoje starosti; ali v malo dneh je sveta Elizabeta veliko dobrega storila, toliko, kot da bi se cele bukve od njenih dobrih del in lepih čednost napisati mogle. Mesto, blizo kterega je sv. Elizabeta živela, ni več katolijsko, ampak veči del Luteransko; tudi v veliki in lepi cerkvi, ktero je ona postavila, se ne opravlja več katolijska služba božja, ampak luterska krivoverna služba božja se je v njej vdomačila; ali še se vidi v tej cerkvi podoba svete Elizabete, ki v eni roci malo cerkvico derži, z drugo pa revežu ubogajme ali almožno deli. Ta podoba pa nanzanja dve lepe čednosti iz življenja sv. Elizabete; prvič njeno darežljivost za čast božjo, ker je več hiš božjih postavila ali popravila; drugič njeno usmiljeno serce do ubogih, kterim je celo svoje premoženje razdala, da je potem sama obožala in je morala ubogajme ali od almožne živeti.

Celo njeno življenje vam popisati, sami veste, da ni mogoče, ker to obsega debele bukve; le nekterih prigodbic iz njenega življenja vam mislim podati; pa že te vas bodo učile, koliko čistega zlata je bilo v njej.

Ljubi Jezus je učil: „Vsako dobro drevo rodi dober sad.“ (Mat. 7, 17.) Na tem bom spoznal, da ste moji učenci, ako bote dober sad donašali; dober sad so pa dobre dela. Sv. Duh nam pa v sv. pismu posebno trojno dobro delo priporoča: 1. molitev, 2. post, 3. ubogajme ali almožna. „Molitev s postom in milošnjo je boljša; kot si nabirati kupe zlata.“ (Tob. 12. 8.) „Pravičnost ljudi v tem življenju je: post, milošnja in molitev. Hočeš, da bi se vzdignila tvoja molitev k Bogu? Naredi jej dve habi (perutnici): post in milošnjo.“ (Sv. Avguštin.) V teh treh dobrih delih nam je sveta Elizabeta prav lep izgled.

1. V življenji sv. Elizabete bilo je tudi tako. Bila je rojena na Ogerskem; njen oče bil je pobožni kralj Andrej II. Že v štertem letu so jo njeni stariši v zakon obljubili deželnemu grofu na Nemškem, mlademu Ludoviku Turinškemu in so jo poslali na Nemško, da bi se s svojim prihodnjim ženinom vred izredila. Že v prvih

letih svoje mladosti je pokazala Elizabeta, kako ljuba jej je molitev. Še ni znala brati, pa je že rada hodila v kapelico, ktera je bila v gradu, je odperla velike bukve psalmov, je sklenila svoje rokice in oči k nebu povzdignila in molila je z veliko gorečnostjo in pobožnostjo. V cerkvi je našla drugo domačijo ali domovino, ko so jo iz svoje prve domovine odpeljali in tako se jej je priljubila hiša božja, da je še ključavnico in steno poljubovala, kedar je cerkev zaperto dobila.

Kedar je s svojimi družicami igrala in kaj dobila, je to rada spet ubogim deklicam razdala in jim naročila, naj toliko in toliko očenašev odmolijo. Kedar svojih molitvic, ktere si je naučila, ni mogla vseh opraviti, in so jo silili že v postelj, jih je skrivši še v postelji odmolila, kedar so drugi mislili, da že spi. Glejte! sv. Elizabeta je v svoji mladosti sama zadela to, kar je bilo njeni duši v srečo; Bog in sv. angelj varh sta jo na to pot peljala. Bog in angelj varh pa tudi druge otroke tako vodita, toda jim vsi ne ubogajo tako lepo. Sv. Elizabeta se je sama naučila veliko lepih molitvic, ker je njeno serce posebno ljubezen do Boga in molitve imelo. Kar pa se je sv. Elizabeta sama naučila, namreč molitev, to morate tudi vi ljubi stariši! svoje otroke učiti. Otrok, ki je od svojih staršev podučen in svoje molitvice lepo pobožno opravlja, je več angelju kakor človeku podoben; molitvice, ki se otroci od svojih starišev učijo, so prvo dobro seme, iz kterega veliko dobrega izraste. Kaj pa bo z otroci, ki se od svojih starišev namesto molitve le kleti učijo? To bo prvi hudi kvas, kteri jih bo vse pohujšal in veliko hudega rodil!

Marsikteri človek še v mladosti rad moli, pozneje se pa molitve popolnoma odvadi; ali je mar tudi Elizabeta tako storila? O ne! ona je vsaki dan le rajši in pobožnejši molila, ko je enkrat okusila sladkost molitve. Pa Elizabetina pobožnost ni bila všeč materi in sestri njenega ženina; večkrat ste ga nagovarjale, naj Elizabeto pošlje nazaj njenim staršem in naj si izbere drugo nevesto; pa tudi od drugih ljudi je morala kajsi zaničevanja prebiti. Neki dan gre Elizabeta z unima dvema knjeginjama v cerkev v Eisenahu, bila je velika gospojnica in zatorej so imele vse tri kneginje najlepšo obleko in na glavi zlate kronice. Ko pa pridejo v cerkev in pokleknejo pred veliko bridko martro, vzame Elizabeta svojo kronico z glave in se verže na tla, da bi molila. Ko stara grofinja to zagleda, jo zmirja; — ali sv. Elizabeta se vsa pohlevna spet vzdigne in stari grofinji ponižno reče: „Ljuba moja gospa, ne zamerite mi. Tukaj vidim usmiljenega Zveličarja s ternjem kronanega. Ali bi ga ne zasramovala, ko bi jes pred njim stala s krono iz zlata in biserov na glavi?“ To nam že zadosti spričuje njeno ljubezen do molitve. O kako srečen je človek, ki prav moliti zna. V molitvi njegova duša perutnice dobi, zemeljske reve pozabi, in v nebeške višave zleti. Kedar duša goreče in po-

božno moli, jej nebesa odperte stojé in žarki gnade nebeške se v to v dušo cedé. Molltev se po pravici imenuje ključ nebeški ali lestvica nebeška, po kateri zamoremo nebeške dare iz nebes dobivati. Zakaj pa toliko ljudi moliti ne zna ali moliti noče? Veliko jih zategadelj ne moli, ker jih v mladosti niso stariši, in tudi drugi ljudje niso jih učili moliti. Veliko jih pa tudi ne moli, ker so vso vero in ljubezen do Boga že popolnoma zgubili. Preljubi! sami molitve ne zanemarjajte, pa tudi svoje otroke lepo moliti učite; s tem bote zasejali v njih serca ženofovo zerno, ki bo ščasoma zraslo in veliko dobrega sadu prineslo.

2. Drugo dobro delo, ki ga nam sv. pismo priporoča, je post. Postimo se pa ne le tedaj, kedar se mesnih jedi ali clo vseh jedi zderžimo, ampak tudi, kedar si človek karsibodi priterga in sam sebe zatajuje. Tudi v tem nam je sv. Elizabeta lep izgled. Že v mladosti si je rada iz ljubezni do Boga pritergovala, postavim ob nedeljah in praznikih si je odrekla lepšo obleko; kedar je bila najveselejša pri igranju, je naenkrat pustila igro in je rekla: „Zdaj hočem prenehati iz ljubezni do Boga.“ Ravno tako je storila pri plesu. Marsikteremu človeku je lahko od mesa ali drugih jedi se zderžati, pa vendar še misli, Bog ve, kako Bogu dopada s svojim postom. Ko bi pa od njega tirjal, naj on pusti to ali drugo slabo navado, naj si odreče eno veselje, ali pa odreče eno lepo obleko, tega ne bo mogel storiti, in to bi bilo morebiti pred Bogom dopadljiviše, kot uno. Postiti se pravi sam sebe zatajevati; zatajevati se pa moramo v besedah, v navadah, pri veselji in žalosti, pri jedi in pijači.

Stariši! hočete biti svojim otrokom prijatliji in dobrotniki, zgodaj jih navadite, same sebe premagovati. Ne dopolnujte jim vsake volje; boljše je, da jih daste pomanjkanja terpeti, kakor da imajo vsega in po svojih željah dovolj. Le tako bodo vaši otroci močni v duhu postali; če jim pa vsega daste in privolite, bodo lahko reveži na duši in truplu.

Sv. Elizabeta se je tudi postila v pravem pomenu. Lahko bi bila sama vživala najboljše jedi, pa rajši je sama marsikteri dan pri suhem kruhu preživela, zatorej da je mogla tolikanj več ubogim razdeliti. To je pravi, Bogu dopadljivi post, kedar si kristjan sam priterga, da more toliko več dobrega deliti. Od zatajevanja samega sebe, od posta današnji svet nič slišati noče; vsaki bi le rad dobro živel in bi imel rad vse, kar si njegovo serce poželi. Jezus pa zatajevanje samega sebe in post visoko obrajta; zatorej se je sam postil in je tudi učil: „Kdor hoče moj učenec biti, naj zatajuje sam sebe, naj dene svoj križ na svoje rame in hodi za menoj.“ Nesrečen je človek, kdor se premagovati, kdor si kaj pritergovati ne more; če se sam ne uči, ga Bog prisili. Učimo se toraj iz življenja sv. Elizabete, da je dobro in Bogu dopadljivo delo, se po-

stiti in si tudi včasih iz ljubezni do Boga pritergovati ali odreči, kar je sicer pripuščeno.

3. Tretje dobro delo od sv. pisma nasvetovano je milošnja. Jezus uči: „Kdorkoli da piti komu izmed teh najmanjših le kozarec merzle vode v imenu mojem, resnično vam povem, on ne bo zgubil svojega plačila.“ (Mat. 10, 42.) Ako Jezus že malo delo kerščanskega usmiljenja tako obilno povračati obljudi, koliko je moralo biti plačilo sv. Elizabete v nebesih, ki je v svojem celem življenju le dobro delala? Že v mladih letih je pokazala sv. Elizabeta, kako usmiljeno je njeno serce do ubogih. Kedar je le mogla, je svoj denar med uboge razdelila in sama je rada prosila, da bi le mogla še več ubogim dajati. Ko je pa dorastla in sama postala kneginja, bila je prava mati vsem ubožcem, sirotam in bolnikom. Še clo svojo obleko je dala revnim v pomoč; v najrevnejše in najgerše kočje je hodila iskat ubožstvo in revnost. Siromakom pa ni pomagala samo z božjimi darimi, marveč še veliko več s svojimi lepimi nauki. Kedar je zvedela, da je umerl siromak, šla je mu k pogrebu. Gospe, ktere so bile na njenem dvoru, so morale šivati obleko za borne. Njej se ni studilo do nobene, še tako gerde boleznii.

Neki dan, ko njenega moža ni bilo doma, pride človek z nevarno boleznijo; bil je gobov. Sv. Elizabeta ga očisti, namaže in obveže in položi v postelj gospodarjevo. Ko se grof verne domu, mu mati hitro to naznani in mu reče: „Glej tvoja žena še gobove ljudi v tvojo postelj deva in hoče še tebi v to bolezen pripraviti.“ Razserden potegne grof odejo s postelje ali namesto gobovega človeka zagleda križanega Jezusa v postelji. Ves spremenjen reče grof k svoji ženi: Ljuba sestra, takih gostov le deni mi v mojo postelj; ti so mi pč hvali. Nagovorila pa je hitro grofa, da je vstanovil špital (bolnišnico), ktereга je sama z jedjo oskerbovala. Malo potem je v deželi velika lakota navstala; nihče ne more popisati, koliko dobrega je sv. Elizabeta o tej priložnosti ubogim, bolnikom in jetnikom storila. Nekteri ljudje to radodarnost sv. Elizabeti očitajo, ker je potem sama obožala; pravijo tudi, da se s tako darežljivostjo le lenoba podpira. Pri sv. Elizabeti pa tega ne smemo pozabiti, da je vse svoje dobre dela storila, le iz ljubezni do Jezusa. Res je, da je obožala, pa le za ta svet; podobna je postala ubogemu Jezusu, ki tudi ni imel, kamur bi mogel svojo glavo položiti; toliko večje zaklade si je pa nabrala za večnost, in teh zakladov jej ne more odvzeti nobena nesreča. Če se pa kteri ljudje najo rediti skoz pridnost drugih ljudi, to se pravi, kedar sami posedajo in najo, da drugi za nje delajo in se trudijo, takošni ljudje so gerde pijavke, ki se od pota drugih živijo. Ti imajo strašen, ja v nebovpijoči greh. Milošnja iz ljubezni do Boga podeljena je dobro delo, s kterim si kupimo nebesa in sv. Duh uči:

„Milošnja pokrije veliko grehov. Nabirajte si zaklade s krivičnim mamonom“.

Sklep.

Videli smo, kako je sv. Elizabeta lepo služila Bogu z dobrimi deli: z molitvijo, s postom in milošnjo: vprašali bote, kakošno plačilo je imela za te dobre dela na tem svetu? Sv. Duh uči: „Kogar Bog ljubi, tega tepe in udarja vsakega, ktereга za svojega otroka sprejme.“ Tudi na sv. Elizabeti so se dopolnile te besede sv. pisma. Njen pobožni mož se je namenil v sveto deželo, da bi pomagal s svojim mečem, sveti grob iz rok nevernikov oteti. Britka je bila ločitev za njo in moža in ljubi otročiči so vpili za očetom: „Lahko noč, ljubi oče! lahko noč!“ Kakor da bi bili že v duhu videli, kaj se bo kmalo potem zgodilo. Na potu že umerje grof na Laškem. Ko se je ta žalostna novica prinesla grofinji, se je začelo še le njezo terpljenje. Brata zamerlega moža (svaka) sta si hotla gospodarstvo v deželi prisvojiti in vdovo z otroci iz dežele spoditi. V terdi zimi je morala mlada vdova s svojimi otročiči iz grada in peš iti v mesto Eisenah. Leta in leta je v tem mestu veliko dobrot delila; sedaj pa, ko je bila sama pomoči potrebna, je nihče ni hotel sprejeti; kakor najmalopridnejšo beračinja so jo odpravljali od hiš. Kraljevska bči je stala v zimskem mrazu s štirimi otročiči na cesti, noben človek se je ne usmili. Potem pa gre v revno oštarijo in prosi za streho; oštir jo pa pelje v hlevce, kjer je bila shranjena stara roba in bile so še svinje zraven. Tukaj v najbridkejši žalosti obšla je njeno dušo nedopovedljiva tolažba; nebeško veselje in nebeški mir prišel je v njeno serce.

Do polnoči sedi v tem hlevčiču, kar zasliši zvoniti v cerkvi frančiškanov, ktero je ona dala sezidati. Poda se torej v cerkev in ko so očetje opravljali svoje molitve, gre in jih naprosi, naj bi zapeli zahvalno pesem za bridkosti, s katerimi jo je Bog požegnal. Glasno se je zahvalila Bogu, da je sedaj uboga in zapuščena, kakor je bil on sam v jaslicah Betlehemskih. Ko pa nazaj pride v hlevce, v katerem je morala prenočiti, jej nova britkost globoko v serce reže, ko je videla svoje otročiče stradati in zmerzovati. Prisiljena je bila jih dati dobrim ljudem, da so jih vsaj nekaj časa preživili, sama pa je predla in še od tega, kar si je zaslužila, je ubogajme dajala. Še bi mogel veliko vam povedati iz njenega življenja, pa skleniti moram, da bi vaša poterpežljivost neomagala. Le to še omenjam, da je poznej dobila spet svoj grad in gospostvo nazaj; ona pa se je prostovoljno odrekla vsemu in je zraven nekega klostra kot nuna živela, še veliko preterpela, pa vendar v visoki svetosti umerla.

Začudili se bote, da je Bog še tej dobri duši, ki je toliko dobrega storila, toliko terpljenja na tem svetu poslal. „Ktere Bog

ljubi, nje tepe.“ Pobožen in veren kristjan za svoje dobre dela ne čaka plačila na tem svetu. On ve, da mu je večje plačilo, nevenljiva krona v nebesih prihranjena; tako je verovala in upala sv. Elizabeta. Zato je niso prestrašile bridkosti, ki jih je tukaj terpela; še le bolj so njeno serce vleklo k Bogu. Ti pa ljubi kristjan, kedar po nedolžnem terpiš, spominjaj se sv. Elizabete, in tudi tako voljno preterpi. Spomnite se pa tudi, po katerem potu je Elizabeta to visoko svetost dosegla, z molitevjo, s postom in milošnjo. Kristjan moj! pojdi in stori tudi ti tako! Amen.

Pridiga za god sv. Katarine.

(Naši sovražniki in kako jih zmagati; gov. L. F.)

„Nebeško kraljestvo je enako 10 devicam, ki so vzele svoje svetila in so šle ženinu in nevesti naproti.“ (Mat. 25, 1.)

Vvod.

Kedar so nam oblaki nebo že dalej časa zakrivali, ali pa je pihala merzla sapa, tedaj se spet veselimo solncea in toplote. Ako človek dolgo časa ni videl družega, kot gole skale in suhi pesek ali prod, mu dobro dé, kedar spet zagleda prijeten kraj z rodovitnim poljem, z bogatim sadjem in lepimi travniki. Ravno tako tudi kristjanu dobro dé, ako v časih iz sedanjega časa pogleda nazaj v prejšne čase, v katerih je Kristusova vera s svojo močjo, kakor čisto solnce obsijala in razgrevala serca kristanov, ko je živa vera poganjala in rodila take lepe čednosti, da jih je občudoval ves svet, ne le kerščanski, temveč tudi ajdovski. Ravno današnji dan nas spominja take device, ki je bila prava nevesta Kristusova; ktera s svojo vero in s svojim življenjem tudi nas spodbuja k živejši veri in čednejšemu življenju. Bila je ta devica sv. Katarina. Težek boj je morala prestati; bojevati se je morala zoper tri sovražnike: zoper ta svet, zoper lastno meso in zoper peklenskega sovražnika. Njena živa vera in ljubezen do Kristusa jej je pomagala ta trojni boj srečno prestati in trojno zmago si zadobiti, zmagala je resnica, čistost, ljubezen do Kristusa.

Ravno zoper te tri sovražnike se imamo vsi vojskovati; glejmo kako jih je zmagala sv. Katarina, da bomo vedeli jih premagovati tudi mi. Poslušajte!

Razlaga.

1. Velika nesreča je slepota oči, še večja pa je slepota duše: nevera, krivovera, prazna vera. V to je prišel Jezus, luč sveta, da bi razgnal temoto in razsvetlil svet s svitlobo svoje vere. Blagor nam, ki v pravi veri živimo, če njene postave spolnujemo! Prava vera nam razodeva večne skrivnosti od Boga, naše duše in večnega življenja, ki so nam vedeti potrebne. Kako nesrečni so bili nekdanji neverniki. Še nesrečnejši so sedanji krivoverci. „Imajo oči pa ne vidijo.“ (Dj. ap. 28, 15.) Prava vera nam pomaga vse sovražnike premagovati, vsako terpljenje srečno prestati, kakor vidimo to na svetnici in devici, ktere spomin te dni obhajamo, na sv. Katarini.

Ob času, ko je sv. Katarina živela, je bilo še veliko ajdov ali nevernikov, pa tudi kristjanov je bilo že veliko. Tudi rimski cesarji so bili še ajdje in so sovražili kristjane in so jih preganjali na vso moč, da bi zaterli kerščansko vero. Cesar Maksimin, siloviti nesramnež da povelje, da morajo vsi ljudje v njegovih deželah darovati malikom; kdor bi se branil tega storiti, naj se s smertjo kaznuje. Strah pred grozno smertjo prižene še dosti kristjanov, da svoje vero zatajé in malikom darujejo.

Tedaj pa je živela v Egiptu v mestu Aleksandriji devica lepa in žlahnega rodu po imenu Katarina, ki je Kristusova in njegova sv. vero érez vse ljubila. Brez strahu in serčno stopi pred cesarja ravno ob času, ko je cesar malikom daroval. Očitno mu pove, kako abotno in neumno je malikovanje, da je le Kristus pravi Bog in vera v njega k zveličanju potrebna. Cesar se raztogoti nad prederznostjo, kakor je mislil te device, ali njena lepota ga za nekaj časa tako omami, da jej tisti trenutek nič ne stori, ampak le ukaže, v ječo odpeljati jo. Potem pa skliče 50 najumnejših in najbolj slovečih ajdovskih modrijanov in obljubi, bogato jih obdarovati, če bi premogli to 18letno devico od kerščanske vere odverniti in k malikovanju nakloniti. Ob odločeni uri nekega dne se zberejo neverni modrijani in malikovavski duhovni, cesar sede na visoki tron ali sedež, in pred nje pripeljejo deviško Katarino. Katarini pa je Bog še v ječi obljubil, da jej bode dodal modrosti, da bode zmagala ajdovsko modrovanje. Nevesta Kristusova stopi pred cesarja in zbrane može; prizadevajo se ti na vso moč, pridobiti jo k malikovanju. Sedaj pa začne govoriti sv. Katarina in jim razklada tako jasno in prepričavno, da je resnična Kristusova vera in jim dokazuje, kako abotno in neumno da je malikovanje, da možje obmolknejo. Kmalo jih presije gnada božja, očitno spoznajo, Kristusova vera je prava. Cesar jim žuga s smertjo, če pri tem ostanejo in svojih besed ne preklicéjo. Možje padejo na svoje kolena pred Katarino, se jej zahvalijo, da jih je spreobrnila k pravi veri, in se dajo rajši na gromadi sežgati, kot da bi morali enkrat za svoje malike v peklu

goreti. Vidite! to je bila prva zmaga sv. Katarine. Prava vera jej je pomagala zmagati nevero in lažnjivost malikovanja; zmagala je resnica črez laž in posvetno modrovanje.

Učimo se ljubi kristjani! kako bomo tudi mi zamogli zmagati svet in njegovo krivo modrovanje. Še nikdar ni bilo slišati toliko modrovanja zoper sveto vero in božje postave, kakor danešnje dni. Vsak še tak neveden človek, ki se kerščanskega nauka še nikoli ni prav učil, prederzne se govoriti zoper Kristusovo vero in njene postave. Ali bote se dali njim motiti in zapeljati? Poglejte sv. Katarino! Sam cesar in 50 najbolj slovečih modrijanov je govorilo zoper njo in sv. vero. Pa 18letna devica je zmagala vse in dokazala resnico Kristusove vere. Kristusova vera pa je sedaj ravno tista, kot prej. — Ob času sv. Katarine se je veliko kristjanov dalo prestrašiti, da so odpadli od vere in malikom darovali. To je zbolelo sv. Katarino. Tudi danešnje dni jih veliko odpade in vero zataji, dasiravno v naših krajih ni več ajdovskih cesarjev, ki bi nam zavoljo Kristusove vere žugali s smertjo. Kaj je temu vzrok? Ljubezen do posvetne časti, do blaga, bojažljivost pred ljudmi, mehkužno življenje. Ti storijo veliko več odpadnikov, kakor nekdanj ogenj in meč. Ti pa ljubi kristjan, če te svet vabi in zapeljuje, da bi svojo vero zatajil in se po pohujšanem svetu ravnal, spomni se sv. Katarine. Sama je imela to serčnost, da je stopila pred cesarja, očitno svojo vero spoznala in še unih 50 mož za Kristusovo vero pridobila. Naj bi šel ves svet po zmotah in pregrehah, ti pa derži se Kristusa in njegove vere, kakor sv. Katarina; boljše ti je za Kristusa del v temni ječi sedeti, kakor brez Kristusa v cesarski časti bliščeti. Naj te hudobni ljudje in zapeljivi svet še tako pregovarjajo, da bi se odpovedala čednosti in poštenosti; Kristusa poslušaj in sveto Katarino posnemaj; ž njima boš zmagala zapeljivost in lažnjivost sveta.

2. Glejmo še dalej, kako je zmagala sv. Katarina. Lepota, mladost te sv. device je cesarja omamila. Ko vidi, da je najimennitnejši modrijani niso mogli pregovoriti, misli to doseči s sladkimi besedami, in zlatimi obljubami. On hvali njeno modrost, lepoto, serčnost in drugih darov, jej pravi, da jej ni para na svetu; obljubi jej veselice, časti, ja še clo, da jo hoče za ženo vzeti in na cesarski prestol posaditi. Za človeka pa ni hujše skušnjave, kakor je ta, kedar se začne hvaliti in povzdigovati, ali kedar se mu obljubuje čast in visokost. Razsodite sami, ali ni bila ta skušnjava za sv. Katarino velika, zlo velika? Ona, ki je bila visokega rodu in navajena dobrega življenja, mora v ječi prebivati; cesar pa jo iz ječe pokliče in jej obljubi zakon in cesarski prestol. O koliko kristjanov pade in svojo vero zataji, kedar se jim še senca od tega ne ponuja; sv. Katarina pa se ni dala omamiti, omehčiti; kakor prej je stala stanovitna tudi v tej skušnjavi. Ona zaničuje sladke besede cesarjeve, zaverže ponujeno čast in ostane zvesta nevesta

Kristusova. Cesar jo ukaže pretepati in v ječo odpeljati. V najhujših bolečinah je stala mirna, kakor da bi ne čutila udarcev; ljudje pa, ki so videli kri po njenem životu teči, so solze prelivali. Cesarica, ko to sliši, želi to kerščansko devico videti in nagovori vojaškega predstojnika, da jo pelje k tej mučenici. Katarina pa jim tako govori, da cesarica in vojaki, ki so jo tje spremili, sprejmejo Kristusovo vero in da se bili od cesarja k smerti obsojeni.

O kako lep izgled je sv. Katarina posebno za naše dni, ko pregrešna poželjivost in nečistost tako močno razsaja. Sladka obluba in cesarska čast ni mogla te svete device od Kristusa odverniti; kako pa je sedanje dni? Ni mi treba vam tega dolgo praviti, kar vsi lahko vidite vsaki dan. Črez ljudi pride uboštvo, sramota, terpljenje in še Bog ve, koliko nadlog, zato ker jih je toliko, ki dvema ali trem priliznjenim besedam več verjamejo, kakor čisti veri Kristusovi, zato ker jih je toliko, ki brez pomislika prodajo poštenost in dobro ime. Sam cesar je občudoval in hvalil modrost in lepoto sv. Katarine, pa to hvalisanje je ni zmotilo v veri in v zvestobi. O kako rado se verjame, kar se človeku lepega in sladkega pove, kako lahko se človek prevzame, ki misli, da ima eno trohico lepšo kožo, kakor drugi, ali nekterih goldinarjev več premoženja.

Poglejmo na sv. Katarino; visokega rodu in velike lepote se cesarjevim besedam ni dala zmotiti in je ostala ponižna; zvesti nevesti Kristusovi bila je ječa ljubša, kakor cesarska čast. Vidite, tako je zmagala čistost sv. Katarine; premagala je poželjenje mesa. Kakor sv. Katarina imamo se tudi mi vsi vojskovati zoper tega sovražnika; premagali ga bomo, ako bomo ostali zvesti pravi veri, in svete molitve ne bomo opuščali, ako se ne bomo dali zmotiti sladkim besedam in obljubam in ne bomo se povzdigovali črez svoj stan. Ni več nevarščine za čistost, kakor je gizdavost ali prevzetnost v noši in v djanji.

3. Sv. Katarina je zmagala tudi tretjega sovražnika, hudiča in njegovo grozovitnost. Ko cesar vidi, da nič ne opravi, ne z hudim, ne z dobrim, tedaj se strašno razserdi in sklene, dati jo še hujše mučiti. Ukaže torej napraviti železno kolo in nasaditi z nožmi in železnimi terni. Na to kolo ukaže privezati devico in kolo zatočiti, da bi njen život bil ves in ves raztergan in razmesarjen. Že je bila devica na kolo privezana in že ga misli rabelj zatočiti, kar se naenkrat zgodi nov čudež. Z neznano močjo se razterga in posuje strašno kolo, devica pa ostane nepoškodovana. Ajdje, ko to vidijo, vpijejo na glas: Zares mogočen je Bog kerščanski in veliko od njih se da kerstiti, ki so pred bili malikovavci in so Kristusa preklinjali. Cesar se pa še huji togoti, da se od jeze le peni. Zavpije tedaj in ukaže rabeljnom, naj tej copernici (tako imenuje sv. devico) kar na mestu glavo odsekajo. Ko je sv. Katarina že na tleh klečala, da bi sprejela smerten udarec,

še je molila na glas. „Zahvalim se tebi, Jezus Kristus, moj Gospod in Bog, da si moje noge postavil na skalo in vodil moje stopinje. Podaj mi roke in sprejmi mojo dušo, katero darujem za te in tvojo vero. Spomni se o Gospod, da smo kri in meso, in ne pripusti, da bi prišlo pred tvojo sodbo, če sem kaj pregrešila po nevednosti, ampak zbrši moje madeže v kervi, ki jo za-te prelijem. Ne pripusti, da bi bilo moje truplo osramoteno od ajdov, usmili se tega ljudstva in pelji ga k luči tvojega spoznanja. Spolnuj tudi njim, kateri Te prosijo po meni, tiste želje, ki so jim v prid, da bode slavljeno tvoje veličastvo“! Ko je rabelj svetnici glavo odsekal, teklo je mleko mesto kervi in sveta povest pravi, da so angelji njeno truplo vzeli in na goro Sinaj zanesli, kjer se še današnji dan hranijo njeni sveti ostanki.

Tako se je sv. Katarina vojskovala in premagala še tretjega sovražnika peklenskega duha in njegovo grozovitost. Ko je videl peklenski sovražnik, da mu je sv. Katarina toliko duš odvernila, ker je toliko ajdov k Kristusovi veri pridobila, bil je njegov serd strašen; peklenski sovražnik je cesarju vdihoval, naj ukaže to kerščansko devico s tako groznimi mukami martrati. Nekteri ljudje še sedaj pod oblastjo hudičeve stojé in delajo, kar jim peklenski sovražnik vdihuje: to so tisti, ki se grešnim navadam popolnoma udajo in ne poslušajo več Kristusa in njegovih naukov. Kdor se pa Kristusa in njegove vere derži, do njega hudič oblasti nima, ravno tako malo bo opravil, kakor zoper sv. Katarino. Kristjan, v kateri službi in oblasti si ti? Premisli, koga ti bolj poslušáš in potem boš vedel, kdo zmaga, ti zoper hudiča, ali hudič zoper tebe.

Sklep.

To je življenje sv. Katarine in njena trojna zmaga, zoper svet, meso in hudiča. Na podobah spoznamo sv. Katarino po tem, da v eni roci derži kos železnega kolesa, ki je z nožmi nasajen, v drugi pa derži meč in palmovo vejico. To dvojno znamenje nas spominja muk in smerti sv. Katarine, pa tudi njene zmage. Na drugih podobah jo pa vidimo klečati pred materjo božjo z detetom. Božje dete podaja jej perstan, mati božja pa jej vsa prijazna roko na rame položi. Ta podoba nas spominja, da je bila Katarina zvesta nevesta Kristusova, kateremu se je zaročila. — Sv. povesti nam pripovedujejo od veliko čudežev, ki so se godili po priprošnji sv. Katarine. O kristjani, radi se spominjajmo življenja, vojskovanja in zmage sv. Katarine. Hočemo zmagati in h Kristusu priti, ostanimo mu zvesti. Prosimo sv. Katarino, da nam pomaga! Amen.

Druga pridiga za poslednjo pobinkoštno nedeljo; — tudi za god sv. Danielja.

(Od preroka Danielja; gov. M. P.)

„Kedar bote videli gujusobo razdjanja, prerokovano od Danielja preroka, stati na svetem mestu: . . . tedaj naj, kateri so v Judeji, beže na gore.“

(Mat. 24, 15.)

Vvod.

Kdor Boga črez vse ljubi, kdor v Bogu, in v spolnovanju njegove svete volje svojega največega veselja in svoje prave časti išče, kdor se Boga tako terdno in nepremakljivo derži, da raji vse, raji tudi svoje življenje da, kakor da bi njega razžalil . . .; ta, ljubi moji, je pravi častivec božji. O srečen človek, kateri je tako na tanko in serčno z Bogom sklenjen in zedinjen! On pravo zadovoljnost že tukaj na zemlji vživa, in ima najgotovješo zastavo večnega zveličanja v prihodnjem življenju. — To terdno, nepremakljivo zvestobo do Boga najdem nad prerokom Danieljem, od kterega današnje evangelje govori. Jes vam bom, ljubi moji! nektere prigodbe iz njegovega življenja povedal, iz kterih bomo lepe nauke za svoje življenje posneli. Le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Treznost Danielja in njegovih tovaršev.

Ko je bil Nabuhodonozor, Babilonski kralj, Jeruzalem zmagal, in Jude v sužnost odpeljal, ukazal je svojemu dvorniku, naj izbere izmed sužnih tistega naroda štiri najlepše in najumnejše mladenče, in jih njemu v službo odloči. Jed in pijačo jim ukaže od kraljeve mize dajati, in jih tri leta učiti, da bi mu potlej stregli. Med temi mladenči so bili Danielj, Ananija, Mizaelj in Azarija.

Danielj pa je sklenil, ne jesti, ne piti od kraljeve mize, ker se je bal, da bi utegnilo kaj tacega biti med živežem, kar je bilo Judom prepovedano. Prosi tedaj višega kraljevega hišnika za-se in za svoje tri tovarše, da naj jim daje od sočivja jesti in vode piti. Hišniku je bilo všeč, vendar reče Danielju: „Bojim se kralja; ako on vaše obličja vidi medlejše ko družih mladenčev, vaših verstnikov, zapadem glavo.“ Danielj mu odgovori: „Poskusi vsaj deset dni z nami; potem oglej naše obličja, in obličja mladenčev, ki kraljeve jedi vživajo, in stori s svojimi služabniki, kakor se ti bo

zdelo.“ V to se poda hišnik. Črez deset dni pa so bile njih obličja lepše in polnejše, kot vseh mladenčev, kateri so od kraljevih jedi uživali. Hišnik jim je tedaj dalje dajal le sočivja in vode.

Bog je dal tem mladenčem učenost in modrost; Danielju pa je dodelil poverh še dar, prikazni in sanje razlagati. Tri leta pretekó, in hišnik jih pelje h kralju. Kralj je spoznal, da med vsemi mladenči ni enacih Danielju, Ananiju, Mizaeltu in Azariju. Zavoljo tega so bili po tem kraljevi služabniki. In kolikorkrat jih je kralj kaj prašal, našel je v njih več modrosti, ko v vseh vedežih in modrijanih, ki so bili po njegovem kraljestvu.

Poglejte, ljubi moji! kako srečne dela treznost in zderžnost mlade ljudi, in jim odpre pot k modrosti in vsemu dobremu. O mladenči in deklice! prizadevajte si tudi vi po tej lepi čednosti. Varujte se, opominja Jezus, da svojih serc ne preobložite z jedmi in pijačo (Luk. 21, 34.). Ne razvadite se preveliko jesti in piti, zakaj to pripravlja bolečine; požrešnost jih je že veliko pomorila: kdor pa vse po meri vživa, bo doživel starih let (Sir. 37, 34.). Kakor oblaki solnce zakrivajo, tako prenasiten trebuh dušo temni. Modra zmernost ohranja čedno dušo in telo. — O ljube matere! vam posebno priporočam, da bote svoje male otročiče že v treznosti izrejale. To je pač velika nespamet, kakor nektere matere delajo, ki svoje otroke preveč z jedjo silijo; še clo po noči vstajajo, in svojim otrokom jesti dajejo, in jih z jedmi natlačijo in napasejo, da revčki komaj dihajo, in da so bolj široki, kakor dolgi. — Taki otroci bodo trepasti in hudovoljni, poslednjič pa tudi siromaki. — „Kaj je to drugim mar, kako jes svoje otroke pasem?“ — lahko svojeglavna mati poreče. — Ja ko bi ti mati vekomaj živela; — kaj pa bo z otrokom, kedar tebe ne bo? — Razvada je najhujša klada. Mlad se lahko privadi poterpeti in ne imeti. — Pa tudi odrasčeni imajo zmerno živeti, da bodo zdravi in veseli. Ne živimo zato, da bi le jedli in pili, ampak vživajmo tako, da bomo zdravi in pa dolgo živeli.

2. Danielj razdene Bela malika, in zmaja, ko je kraljeval Evilmerodah.

Babilonci so imeli malika, ki se mu je reklo Bel ali Bal. Vsakdan so mu dajali nekaj vaganov pšenične moke, 40 ovec in 6 verčev vina. Tudi kralj ga je vsakdan hodil molit. Danielj pa je le svojega Boga molil. Toraj mu reče enkrat kralj: „Se ti ne zdi, da je Bel živ bog? Ali ne vidiš, koliko vsakdan poje in popije?“ Danielj se mu nasmeji in reče: „Kralj! nikar se ne moti; on je znotraj persten, zunaj brončen, in nikoli ne jé.“ Kralj se razserdi, pokliče Belove duhovne, in jim reče: „Ako mi ne poveste, kdo te darove pojedaj, bote umerli. Če pa skažete, da to Bel pojedaj, umerl bo Danielj, ker je Bela klel.“ Danielj je rekel kralju: „Zgodi se po tvoji besedi.“ Bilo je pa Belovih duhovnov 70, brez žen in otrok.

Danielj gre s kraljem v tempelj. Duhovni rekó kralju: Glej, mi gremo vun, in ti kralj! nastavi jedi in natoči vina; zapri potlej vrata in zapečati jih s svojim perstanom. Ako jutri, ko notri prideš, ne najdeš, da je Bel vse pojedel, naj umerjemo; sicer pa mora Danielj, ki je zoper nas legal.“ Ni jih skerbelo, ker so imeli pod mizo skrivne durice, koder so hodili v tempelj, ter dari pojedali. Ko odidejo, dene kralj jedi pred Bela. Danielj pa ukaže strežnikom pepela prinesti, in ga s sitom natrese po vsem tempeljnu v pričó kralja. Potem gresta, in sta zapečatila vrata s kraljevim perstanom. Po noči duhovni, po navadi, s svojimi ženami in otroci pridejo, ter vse pojedó in popijó.

Zjutraj ob pervej zori gre kralj v tempelj, in Danielj ž njim. Kralj reče: „Danielj, je pečat cel?“ Reče: „Cel, o kralj!“ Berž, ko vrata odpre, pogleda kralj na oltar, in na glas zavpije: Velik si, o Bel! in ni je v tebi goljufije.“ Danielj se nasmeji, poderži kralja, in reče: „Poglej na tla, preudari, čigar so te stopinje?“ Kralj reče: „Moške, ženske in otročje stopinje vidim.“ Kralj se je zjebil, in prijel duhovne, kateri so mu morali pokazati skrivne duri, skoz ktere so hodili v tempelj pojedat. Kralj je toraj ukazal vse pomoriti, Bela pa je dal Danielju v oblast. In Danielj je razdjal njega, in njegov tempelj.

Babilonci so tudi zmaja ali drakona, grozno kačjo pošast, častili. Kralj reče Danielju: „Glej, saj ne moreš reči, da bi ta ne bil živ bog; moli ga torej.“ Danielj pa reče: „Jes Gospoda svojega Boga molim, ker on je živi Bog. Ti pa kralj! daj mi oblast, in umorim ti zmaja brez meča in brez gerjače.“ Kralj privoli. Danielj vzame smole, masti in dlake, vse skupaj skuha, naredi svalkov, ter jih zmaju meče; — in zmaj se je razpočil. Zdaj jim Danielj reče: „Glejte, koga ste častili.“

Babilonci, ko to slišijo, so se grozno raztogotili. Upirajo se zoper kralja in rekó: „Kralj se je pojubil: Bela je razdjal, zmaja končal, duhovne pomoril.“ Nad-nj tedaj gredó, in mu rekó: „Izdaj nam Danielja, če ne, pomorimo tebe in tvojo družino.“ Kralj vidi, da silo delajo, in jim ga da. Veržejo ga levom v levnjak, in je bil v njem šest dni. Bilo pa je v levnjaku sedem levov, in dajali so jim na dan po dve trupli in po dve ovci. Takrat pa jim niso nič dali, da naj bi rajši Danielja požerli.

Tačas je živel v Judeji prerok Habakuk. Ravno je nesel s kruhom nadrobljeno jed na polje ženjicam, kar mu angelj Gospodov reče: „Nesi južino, ki jo imaš, v Babilon Danielju, ki je v levnjaku.“ Habakuk odgovori: „Gospod! Babilona nisem nikdar videl, in za levnjak ne vem.“ Angelj ga prime, prenese urno skoz obnebe, in ga pred levnjakom na tla dene. Habakuk kliče: „Danielj, služabnik božji, na južino, ki ti jo je Bog poslal!“ Danielj reče: „Spomnil si se na-me, o Gospod Bog! res jih tedaj ne zapustiš,

kteri te ljubijo.“ Vzame jed, in jé. Angelj pa je Habakuka berž postavil na njegovo mesto nazaj.

Sedmi dan pride kralj po Danielju žalovat, stopi k levnjaku, in vidi Danielja sedeti v sredi med levi. Takrat na ves glas zavpije: „Velik si, Gospod, Bog Danieljev!“ Ukaže Danielja iz levnjaka vzeti, tiste pa vanj vreči, ki so ga hotli zatreti; in levi so jih pri tej priči požerli. Tedaj je kralj rekel: „Bojé naj se vsi prebivavci na zemlji Danieljevega Boga; ker on je Odrešenik, ki dela znamenja in čuda na nebu in na zemlji, ki je rešil Danielja iz levnjaka.“

Kaj ne, poslušavec moj! ti občuduješ Danieljevo modrost, in se zavzameš nad neumnostjo Babiloncev, ki so brončeno podobo in gerdo kačo za svoje bogove imeli, in jih molili; pa še nespametnejše je kristjansko malikovanje. Morebiti si tudi ti v gerdem malikovanju zapopaden, tako da ti in tvoja hiša krive bogove molite. Glej trojni maliki so na svetu, kteri še tudi dandanešnji več gorečih in zvestih služabnikov imajo, kakor pravi Bog. Vsi ljudje namreč, kteri Boga ne ljubijo v resnici čez vse, molijo svoj trebuh, ali zlato tele, ali pa sami sebe; to so njih maliki, pred kterimi svoje kolena uklanjajo, in jih po božje časté. Kdor je nečistosti, požrešnosti, pijanosti, mehkužnosti, lenobi vdan, ta ima trebuh za svojega boga; kdor denar in premoženje preveč ljubi, zato laže in goljufuje, ali vendar na to bolj misli, in se za to bolj trudi, kakor za božje kraljestvo, ta zlato tele časti; in kdor v prevzetnosti ali nečimernosti najbolj sam sebi dopade, in bolj na to misli, da bi sam hvaljen in časten bil, je sam sebi malik. Na tem je malo ležeče, če je malik iz kamna ali lesa, in če kdo solnce in luno moli — ali če sam sebe, svoje mesene slasti, denar in premoženje moliš, t. j. bolj ljubiš, kakor Boga; ti si vendar popolnoma v malikovanju, čeravno tudi vsakdan v cerkev hodiš. Sprašaj se dobro čez to; glej, marsikteri človek se spoveduje to in uno, in misli, ko bi tega ali unega greha ne imel, potlej bi bilo vse dobro, in ne ve, da v najhujšem malikovanju živi — v malikovanju s kerščanskimi navadami. Zato piše sv. Janez: „Otročiči, varujte se malikov. Ne ljubite ne sveta, ne tega, kar je v njem. Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem. Zakaj vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa, in poželjenje oči, in napuh življenja, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta. In svet prejde in njegovo poželjenje. Kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj.“ (I. Jan. 2, 15—17.)

3. Danielj v levnjaku, v drugič. Danielj je bil modrejši, kakor vsi pervaki in oblastniki, ker je bil Duh božji obilnejši v njem. Ko je kralj Dari prišel na tron, mislil ga je postaviti čez vse kraljestvo. Toda pervaki in oblastniki, kteri so pri kralju ravno toliko, ali pa še več veljati hotli, niso mogli prestati, da bi ptuj judovski mladeneč tako zlo povišan bil; zato so iskali ga nesrečnega storiti. Ker pa nobenega pregreška nad njim niso

najti mogli, hotli so narediti, da bi njegova pobožnost pred kraljem mu v pregrešek zarajtana bila. Prišli so tedaj h kralju in mu rekli: „Kralj Dari! vekomaj živi; vsi pervaki tvojega kraljestva so skenili, da se kraljevo ukazilo okliče: da slehern, kdor bo v 30 dneh kterega boga ali človeka kaj prosil, razun tebe, bodi veržen v levnjak.“ — O hudobneži! Oni so dobro vedeli, da Danielj nikoli opustil ne bo, k svojemu Bogu moliti; in tako, so si mislili, bodo pobožnega mladenča kakor prelomljivevca kraljevih ukazil smeli tožiti. Kralj ni spoznal hudobnega namena nevoščljivcev, toraj je poterdil sklep, je pisal ukazilo, in ga kakor deželno postavo po celi svoji deželi oklicati dal.

O kako gerda pregreha je vendar nevoščljivost. Kaj nevoščljivost vse ne stori, da zavidenega v nesrečo pripravi! Nevoščljivost je storila Kajna bratomorca, nevoščljivost je pobožnega Jožefa pripravila v Egiptovsko sužnost, in Zveličarja na križ. Blagor človeku, kteri pri vsem preganjanju nevoščljivcev v Boga zaupa, in tudi za en sam las od svoje dolžnost ne odstopi! Tako se je stanovitno zadržal Danielj.

Danielj je zaslišal kraljevo povelje. Dobro je vedel, da to povelje je namenjeno v njegovo nesrečo; toda ni pozabil, da ima zraven pozemeljskega kralja tudi kralja v nebesih, in da mora Bogu bolj pokoren biti, kakor ljudem; — in je šel, kakor da bi nobenega kraljevega povelja ne bilo, v svojo hišo, in je pri odprtih oknih v svoji stanici proti Jeruzalemu obrnjen trikrat na dan klečé molil in hvalil svojega Boga, kakor je poprej navajen bil. — Pervaki so postavili ljudi, ki so Danielja v njegovi hiši gledali, in jim povedati morali, ko bi ga moliti videli. — Kakor hitro so bili od Danielja zvedeli, da moli, so h kralju hiteli, in rekli: Danielj je zoper tvoje ukazilo ravnal, in je svojega Boga trikrat na dan molil.

Kralj se je močno prestrašil, ko je ime Danielj zaslišal, zato ker ga je ljubil. Rešiti je hotel Danieljevo življenje, toda zastonj! Zakaj vse je vpilo: Kralj svoje postave ne sme preklicati. Pobožni Danielj je bil tedaj odpeljan, in v levnjak veržen. Žalostni kralj mu je še poslednjič tolažne besede rekel: Tvoj Bog, ki ga zmiraj častiš, te bo otel. Ter so prinesli kamen, in ga položili pred jamo, in kralj ga je zapečatil s svojim perstanom, in s perstanom svojih imenitnikov, da bi se kaj zoper Danielja ne zgodilo. In kralj je šel na svoj dom, je legel brez večerje, in tudi spati ni mogel.

O kako so se pač veselili hudobni tožniki, ki so iz sovraštva nedolžnega Danielja s pota spravili! Tako so se veselili Jožefovi bratje, ko je bil nedolžni Jožef v Egipt peljan; tako so se veselili sovražniki Jezusovi, ko je na križu kervavil, in v največih bolečinah umiral. — Toda Bog dostikrat vse drugači ravna, kakor ljudje mislijo. Kaj je moč najmogočnejših na zemlji proti božji moči? Kdo je vstanu nedolžnost zatreti, če jo Bog varovati hoče?

Lepo je varoval Bog nedolžnega Jožefa, in še nedolžnejšega Jezusa; ravno tako lepo je varovala božja moč Danielja.

Ob prvi zori je kralj vstal, in njegova prva pot je bila k levnjaku. Z zaupanjem: „Morebiti Danieljev Bog ima toliko moči, da ga reši“, se v njem vojskuje strah: „Morebiti ga ni več.“ Med strahom in med upom pride k levnjaku, in z milim glasom zakliče doli v jamo: „Danielj! ali še živiš?“ — — „Jes živim“, je odgovoril Danielj iz levnjaka. „Moj Bog je svojega angelja poslal, kateri je levom gobce zaperl, in me niso poškodovali.“

Ko je kralj glas svojega ljubljenca zopet zaslišal, se je zlo veselil, je ukazal Danielja precej iz levnjaka vzeti, in še bolj se je zavzel, ko nobene rane ni bilo najti na njem. Po kraljevem povelju pa so bili tudi tisti možje, kateri so bili Danielja zatožili, pripeljani, in v levnjak verženi, oni, in njih otroci, in žene. In glejte! preden so do dna jame prileteli, so jih že levi zgrabili, in vse njih kosti zdrobili. Tudi je kralj po celem kraljestvu kraljevo ukazilo dal, da vsi podložni naj v strahu in trepetu Danieljevega Boga, živega in vsemogočnega Boga, časté in molijo.

Tudi ta prigodba iz Danieljevega življenja nam daje lepe nauke za naše življenje.

Pervič vidimo iz te prigodbe, kako čudno in veličastno Bog s svojimi ljubljenci dostikrat tukaj na zemlji ravna. Dostikrat pusti svoje služabnike najhujše preganjanje terpeti, jih v smertno nevarnost in v največe nadloge in stiske priti pusti. Potlej se pa tudi njegova pomoč prikaže, ne prezgodaj in ne prepozno, ravno ob pravem času; potlej pa reši svoje zveste služabnike, če jih tudi nobena človeška pomoč rešiti ne more, zato da spoznajo, da le sam Bog je njih pomoč in njih rešenik; da so v zaupanju v njega še bolj vterjeni, in da se po takih prigodbah tudi drugi učé, Boga spoznati in ga moliti. Bog, vsemogočni in dobrotljivi Bog svojih ne zapusti, ampak jih reši in jim pomaga ob pravem času, — to nas uči Danieljevo življenje. Toraj naj bo tudi naš sklep ta: Jes se hočem svojega Boga s celim srcem okleniti. Če je tudi celi svet zoper mene, da je le Bog z menoj, kaj mi more škodovati? — In če je Bog zoper mene, ko bi tudi celi svet z menoj bil, kaj bi mi vse to pomagati moglo?

Drugič. Bodite po Danieljevem zgledu stanovitni častivci božji. Noben levnjak Danielja ni mogel od Boga odverniti. Pri nas pravega in edinega Boga moliti ni z nevarnostjo življenja sklenjeno, vendar se pa ne manjka posvetnežev, kateri pobožne ljudi, ki radi molijo, pridno v cerkev hodijo, pogosto sv. zakramente prejemajo, in nočejo s svetom deržati, zaničujejo, zasramujejo, in s priimki obkladajo. Pravi častivec božji na tako zaničevanje ne porajta; on se terdno derži svojega Boga, in si misli v srcu, in tudi očitno

priča, in kaže z besedo in djanjem: Če jih tudi na tavžente okoli mene Boga zapušča; — jes mu hočem zvest ostati, in ga ne zapustim vekomaj ne! Amen.

Pridiga o šoli.

(Šola je potrebna, pa naj je kerščanska; gov. J. G.)

„Ako Bog hiše ne bo zidal, čujejo za stonj tisti, ki stojé na straži.“

(Ps. 12, 1.)

V v o d.

Na zemlji vsaka stvar, ki si jo človek želi v prid in korist obrniti, potrebuje obdelovanja. Če hočeš, da ti bo zemlja dala sad za živež, ne pojdeš s sejavnico v roci po česti ter sejal rež ali pšenico po kolovozih in tirih, kjer bi ti seme postopajoča živina, gredoči ljudje pomandrali ali kolesa povozile; ampak pojdeš na pripravljeno in razorano njivo in izročil boš seme obdelani zemlji in poln zaupanja boš povzdignil svoje serce k Očetu, ki nad nami kraljuje, k Očetu, ki od njega pride sleherni dobri dar, ki od njega dohaja blagoslov, blagor in dobrota vsaka. Če hočeš, da ti bo rodilo sadno drevje dobro sadje, boš ga čedil in gleštal, ker si prepričan, da neočejeno drevje ne rodi dobrega sadja, ampak da rodi slabo sadje ali da ne rodi celo nobenega. Da, še dekle, ki želi olepšati okna svoje izbe s cvetlicami, ne pozabi rada jim prilivati o pravem času hladne vode, da v žeji ne pobesijo glavic in da ne zvenejo prezgodaj. Kar je dobro obdelana njiva za pridelek žita in drugih sadov, ki jih rodi zemlja; kar je ogleštan, osnažen in dobro opravljen vert za sadje, rože in zelenjavo, to kerščanski poslušavci! to je šola za človeka. Zakaj v šoli se razjasnuje in bistri človeku glava; v šoli se požlahnuje človeku serce; z eno besedo, človek se v šoli tako obdela, da njegovo življenje more kaj dobrega sadu roditi. Ker nas pa skušnja uči, da bistre, jasne in učene glave tudi slab sad donašajo, je treba vedeti, kaj je tega krivo.

Predno od teh dveh resnic kaj več povem, pripravite se, da bote pazljivo poslušali.

I. d e l.

Ni ga modrega očeta, ne pametne matere, ki bi ne želela obadva otrok modrih, pametnih, ubogljivih in pridnih; ni ga mo-

drega gospodarja, ki bi želel, da bi njegove dekline nevedne in lene, njegovi hlapeci pa sirovi, neotesani in nezvesti bili; ni ga modrega gospoda, nas se tudi v kanceliji, naj bo vojaškega ali kterege koli stanu, kateri bi rajši jemal v službo ljudi, ki se niso nič ali celo malo učili, ali od katerih je čul, da so brez vesti; ampak vsakdo gleda le na to, da njegovi podložni kaj znajo, da so bistre glave, dobrega in poštenega serca in da imajo kaj vesti. Ni ga človeka, ki le količkaj svet pozna in če je le malo pogledal čez prag svoje domače hiše, kateri bi ne bil prepričan, da si človek tiste dobre lastnosti, ktere ga ljudem priporočajo, najhitrejši in najbolj lahko in najboljši kup pridobi v šoli. Kdo ne ve, da današnji dan potrebuje nauke v pisanji in rajtengah in branji kmet, ki se trudi z drevesom in gospod, ki se trudi in dela s peresom in glavo, in vojak, ki z orožjem brani dom in deželo, če hoče da ne bo zastajal pri svojih opravilih. Čim bolj je podučeno ljudstvo v različnih vednostih, tim bolj urno mu gre delo izpod rok, tim boljši, cenejši in lepši bodo njegovi izdelki. Zakaj pri nas toliko nevednih in lenih ljudi postopa okoli brez dela in brez zaslužka? zakaj stojé po naših deželah najboljše fabrike in fužine brez dela? zakaj dobivamo iz ptujih daljnih krajev, iz Angleškega in Francoskega in iz Belgije izdelke za vsakdanjo rabo in obleko boljši kup kakor doma, ker je gotova resnica, da je v naših deželah toliko blaga, da bi od njega lahko sami živeli in še v ptuje dežele prodajali? Kaj je krivo teh zlegov, od kod pride siromaštvo in revščina v deželi, od kod dohaja pomanjkanja, ki ga terpijo kmetje, rokodelci vojaki in gospoda? Jes mislim, da te naše nadloge izhajajo nekaj od tod, da smo dosihmal imeli premalo šol, nekaj pa od tod, da so bile dosihdob naše šole precej slabe. In v tej moji misli me poterjuje neki učen in skušen mož, ki je djal: „Nevednost je najdražja stvar v deželi“. Da, nevednost v branji, v pisanji in rajtengah je kriva mnogim našim nadlogam. Nevednost v poljedelstvu je kriva, da sin ne obdeljuje svoje zemlje drugači, kakor pred 100 in več leti njegovi očaki, dasiravno se je zemlja med tem časom predrugačila, in dasiravno je gotova resnica, da po drugih bolj učenih deželah na enako rodovitni zemlji trikrat več pridelajo nego pri nas in da moramo veliko stvari dobivati iz ptujih dežel, ki jih rodi naša domača zemlja. Nevednost v verskih resnicah je kriva, zlasti pri gospodi, da ne mara za noben praznik, za nobeno nedeljo, da ne pozna več nobenega Gospodovega dneva in ker se podložni ravnaajo po svojih predpostavljjenih, tudi ne boš videl noben dan v tednu toliko nerodnosti, nesramnosti in nekerščanskega djanja, kakor ravno Gospodovi dan; ljudje teraj Bogu ne dajejo, kar je božjega, tedaj so pa tudi njegovi darovi bolj redki in le malokdaj se mere reči po pravici: Nad to ali uno hišo očitno kraljuje blagoslov božji!

Premišljeva je te in enake resnice je začela tudi vlada našega

presvitlega cesarja skerbeti, da se pri naših deželah šole množijo, da začnemo dobivati dobre in dobro podučene učitelje, skerbeti so začele najbolj prebrisane in učene glave našega cesarstva, da bi nov duh, duh delavnosti, pridnosti in pravega kerščanstva prešnil vsa serca in vse glave od višjega gospoda pri cesarski mizi, noter do zadnjega kmeta, ki v potu svojega obraza ledino orje. Premišljevajte te in enake resnice, ste pa tudi vi poslušavci moji! ste tudi vi si lepo, prostorno šolo oskerbeli in pridno svoje otroke pošiljate v šolo. Zraven pa bodo kakor po drugih krajih, gotovo tudi med vami kaki stariši imeli sina, ki bo njegovo serce rodovitna zemlja za besedo božjo, katero bo oznanoval, kedar vas že več ne bo in ozdravljaj ranjeno vest in bolno serce rojakom svojim; ali sina, ki bo po drugih potih dospel na visoko stopinjo in skerbel za blagor dušni in telesni tistih, ki bodo v poznih letih še le prišli za nami. In vsakdo izmed vas mi bo priterdil in prav dal, ako rečem, da bo učen mož na visoki stopnji, ki so bili njegovi starši ali kmetje, ali rokodelci ali tergovci bolj rade volje in bolj lahko skerbel in delal za nižje stanove, ki jih pozna in ki je med njimi živel, kakor drugi, ki so se rodili po mestih in, ki življenja po deželi ne poznajo.

Zraven veže božje, zraven cerkve je zdaj vaša šola, lepota in cvet cele vasi in krona cele fare ali župnije. Ona se odlikuje od drugih hiš, kakor beli limbar od rož na polji, ki stoji med njimi. Zato jes izrečem očitno pohvalo in čast vsem, ki so skerb imeli in delali, da se je doveršila lepa, koristna in potrebna hiša v imenu vseh, ki spoštujejo vednost in ki so prijatelji šole. Hvala, prelepa hvala vsem. Vaša imena bodo s hvaležnim srcem še vaših otrok otroci brali v farovških bukvah zapisana; in kedar bote že vi spali v Gospodu in bo jesenska sapa brila črez zelene grobe, ki vas bodo pokrivali, bo še prišel iz tujega kraja ali posestnik, ali tergovec, ali rokodelec ali duhoven ali kak drug gospod, ter se bo postavil pred šolo in videl nad vratmi letno številko 1866 in bo djal: Tudi jes sem nekdanj v to šolo hodil, tukaj sem slišal perve nauke, ki so me spremljevali skoz življenje. Šola sicer še stoji, pa mojega učenika ni več, moj oče in moja mati so šli že v večnost, dobrotniki, ki so hišo zidali, davno že počivajo v hladni zemlji; prepričan, da je na svetu vse kratko in minljivo, pojde počasi na pokopališče razoglav molit za svoje rajne dobrotnike in goreča solza mu bo zamigljala v očeh in se uternila na odejo, ki jih pokriva; zdihljej njegovega serca pa pojde skoz oblake k nebeškemu Očetu prosit: Oče daj jim mir in pokoj, večna luč naj jim sveti. — Svet, ljubi moji vam ne bo povernil vseh trudov in skerbi; On pa, ki še kozarca vode ne pozabi poverniti, on vam bo povernil vse, ko bo zadnja ura vam odbila in bo prišel dan plačila.

II. del.

Rekel sem, da vam svet ne bo povernil vseh trudov in skerbi. Nemška prislovica pravi: „Plačilo sveta je nehvaležnost.“ Ta prislovica, hvala Bogu! sicer ni na vse strani resnična, zraven pa tudi gotovo nobeden izmed vas od ljudi ne pričakuje za dobro delo same človeške hvaležnosti, ker upate, da vam bo Bog povernil, ker nehvaležni ljudje na dolgu ostanejo. Ali neka druga misel bi utegnila marsikomu izmed vas nepokoj delati. Marsikdo si misli: Če je učenost toliko vredna, da si človek more ž njo bolj lahko posvetni blagor in večno srečo doseči, kaj pa je potlej krivo, da mnogo učenih glav živi v siromaštvu in revah, in da drugi, ki so učeni in bogati, ne poznajo ali nočejo poznati nobene pravice in nobene Boga? Spomnite se še gotovo besed, ki sem jih vzel za predgovor današnje pridige, rekel sem: „Ako Bog hiše ne bo zidal, čujejo zastonj tisti, ki stojé na straži.“ Da, gotova je resnica, prazen je trud učenika, prazne so vaše skerbi, zastonj so darovi šolskih dobrotnikov, ako bi si človek v šoli izbistрил in razjasnil svojo glavo z učenostjo, ko bi pa zraven njegovo serce ostalo sirovo in ne požlahnjeno; učena glava in bister um, brez dobrega serca brez občutljive vesti, nimata nobene vrednosti. Učen človek brez vesti je nevaren, je škodljiv za dom, cerkev in državo. Marsikdo ima bister um, pa ima kosmato vest in noben pošten človek, ki ga pozna, ne bo ž njim tovaršije delal ali njemu kaj zaupal, ker se ga bo bal, da bi ne bil od njega goljufan ali kakorkoli poškodovan.

Kaj je tedaj črez vednost in učenost, kaj ima večo veljavo nego bister um? Kaj manjka učenemu hudobnežu, da bode človek, kakor se gre, da bode dober ud družine, sosedov, cerkve in države? Druzega mu ne manjka, kakor vesti. Vest je črez učenost, črez bister um in črez vednost. Vest mora biti gospodinja, vednost in učenost morata biti služabnice in dekle. Zakaj tudi satan veliko ve in mnogo zna, ali on nobene vesti nima. On je umen duh brez Boga. Zato sem djal: „Ako Bog hiše ne bo zidal, čujejo zastonj, ki stojé na straži.“ Zastonj bodo tedaj skerbi staršev, zastonj trud in delo učenika, zastonj darovi dobrotnikov, ako se učenec v šoli ne bo učil Boga spoznati.

Ko bi ti imel vse zvezde soštete, ko bi ti imel ves svet zvagan in zmerjen, ko bi ti poznal po imenu vsako travo, vsako drevo, vsako žival, ki bi ti vedel za vsaki kraj po zemlji in pod zemljo, ti bo sicer tvoja učenost marsiktero kratko uro in veselje pripravila; vendar pa prave sreče, notranjega pokoja ne boš našel, dokler tvoje serce ne bo v Bogu počivalo. Dušnemu hrepenenju ves svet ne more ustreči, dušne žeje nebo in zemlja ne moreta ugasiti; duša je vstvarjena za Boga. Nekteri iščejo sreče in zadovoljnosti v dobri jedi in pijači, neki v veselih tovaršijah, nekaj v

bogatijah in v posestvu, nekaj pri dobrih prijateljih, nekaj v vednostih in v učenosti, ta v tem, drugi v drugem stann; na zadnj se vsaki prepriča, da je vse prazna reč in težava duha. Od Salomona do današnjega dne se razlega od roda do roda: „Nečimurnost črez nečimurnost, vse je nečimurnosti“. Ako se vi tega še niste prepričali, moram reči, da vaša ura še ni prišla; pa dolgo ne bo in priterdili mi bote tudi vi in rekli, da sem resnico govoril. Vsaka posvetna sreča je le od danes do jutri; pa ko bi ona tudi stauovitna bila, hrepenenja in praznote dušne vendar le ne more napolniti. Je li toraj človek vstvarjen samo za težave, križe in skerbi? Ali ni nobene stanovitne sreče za-nj, ali je ni poti ali ni kraja nobenega, kjer bi on našel srečo, mir in pokoj? Oziraj se po zemlji, poglej na vse strani, prehodi vse kraje, išči sreče, in zagotovim te, da je ne boš našel nikjer kakor v Bogu. Ako Bog ne zida hiše, kjer iščeš zavetja in strehe in pokoja, boš zastonj hodil, čul in na straži stal; tvoj blagor ne bo noben blagor, tvoja sreča bo splavala po vodi.

Gotovo čutite v svojem sercu, da je to resnica. Gotovo ste prepričani, da so tudi najboljše posvetne naprave prazne, nestanovitne in minljive. Žalostno bi bilo za človeka, ko bi ne bilo nobenega studenca prave sreče. Kje je vendar ta studenec in odkod izvira? Ta studenec, kristjani moji, ki se nikdar ne posuši, ima vsak izmed vas v svojem sercu. „Seznani se ž njim, da boš imel pokoj,“ pravi pobožni Job. Iskali ste morda že povsod sreče in dušnega pokoja, pa v Bogu ga morebiti še niste iskali. Z Bogom se niste še seznanili. Slišali ste, da je en Bog, ki v njega verujete, slišali ste, da je usmiljen Oče vseh ljudi, slišali ste tudi o drugih resnicah, ki so zapopadene v apostoljski veri. Seznanili ste se tedaj ž njim od ene strani; pa pobožni Job ni mislil na to stran, ko je djal: „Seznani se ž njim“. — Tako znanje si človek pridobi v šoli, pa to znanje je še premlačno in premerzlo, je podobno znanju dveh tergovcev, ki se poznata samo po pismih in po kupčiji. Znanje med Bogom in človekom mora biti bolj tesno in gorko, podobno znanju dveh prijateljev, ki se vsak dan vidita in pogovarjata med seboj.

Toraj, poslušavci moji! zastopite me prav! Jes pravim, da še ni dosti, če človek veliko ve in zna v posvetnih rečeh, ni dosti, da ve, kdo je Bog, kaj od nas tirja, ktere lastnosti ima, kaj je za nas storil? ampak potrebno je, da človek po tej veri dela, da se po svoji vednosti ravna in v djanji pokaže, da je Bog njegov tovarš, in on njegov prijatelj, da sta oba v resnici dobra zuanca med seboj.

Ako me vprašate, kako se to zgodi, odgovorim vam: Tako, kakor med ljudmi, s prijaznim pogovorom. Pogovori se ž njim.

On je naš neviden, usmiljen in dobrotljiv Oče. K njemu se obrni kakor otrok k svoji materi ali očetu, potoži mu svojo brid-

kost, odpri mu svoje serce, položi prednj svoje prošnje, moli. Moliti se ne pravi nekaj sv. očenašev od besede do besede požebrati, če niso misli in serce pri Bogu; sicer se bo Bog zoper nas pri-tožil, kakor nekdaž zoper Farizeje: „Vi me častite z ustnicami, vaše serce pa je dalječ od mene.“

Tega znanja manjka pri učenih glavah, ki vejo veliko, znajo mnogo, Boga pa ne poznajo; manjka jim molitve. Znan je po svetu nek učen Nemeec, Schiller po imenu. Mnogo se je učil, mnogo si glavo belil in veliko lepega spisal. Pa našel ni pokoja in sreče, ker ni bil z Bogom prav seznanjen. Enkrat se je milo razjokal in je djal: „Ah! ko bi le jes še enkrat moliti mogel!“

Sklep.

Pervo in poglavitno znanje, česar človek potrebuje za zdaj in za večnost, je poznanje Boga. Druge lepe vednosti, ki si jih kdo priučil v šoli, ga sicer prijazno spremljajo skoz življenje, ter mu pomagajo doseči posvetni blagor, čast in dobro ime pri ljudeh; vendar pri vsem blagostanji, pri vsej učenosti, ki ga poviša črez milijone drugih ljudi, se sme slep berač, ki ob cesti vbogajme prosi, bolj srečen imenovati kakor on, če Boga ne pozna, ali če je nanj pozabil. Človeško serce ni pokojno, dokler v Bogu ne počiva, so besede sv. Avgušтина. Zato še enkrat pravim: „Če Bog ne zida hiše, zastonj čujejo tisti, ki stojé na straži.“ Amen.

Pridiga za I. sv. obhajilo.

(Veseli dan za Jezusa, otroke in starše; gov. G. J.)

„To je dan, kterega je Gospod naredil.“
(Ps. 117, 24.)

Vvod.

Dan velicega veselja, preljubi otroci! je danes za vas napočil; zakaj nebeški kralj bo danes k vam prišel, da se bo v sv. Obhajilu prvič z vami sklenil in zedinil in vas z vsemi gnadami obogatil. Res da ne vidite Jezusa od obličja do obličja, kakor aposteljni, ko se jim je po svojem vstajenji prikazal, vidite ga le skritega v podobi kruha; ne morete kakor Tomaž svojih perstov v njegove rane, ne svojih rok v njegovo stran položiti; vendar pa bote prešli resnično pravega Jezusa z dušo in telesom, s kervjo in z mesom, z božjo in človeško natoro.

Tudi za vas, kerščanski stariši! ki danes svoje otroke pred

Gospoda postavite in jih njemu zopet v službo in lastnino izročite, od kterega ste jih prejeli, tudi za vas je današnji dan veselja dan; in danes vsaj nekoliko plačila prejmete za svoj trud in svojo skerb, ki ste jo zanje imeli. Središek današnje slovesnosti, kakor solnce, od kterega danes prihaja svitloba, življenje in veselje, je pa Jezus Kristus naš Gospod, ki je v presvetem rešnjem Telesu pričujoč in danes k vam, preljubi otroci! prebivat pride. Slovesnost prvega sv. obhajila je toraj trojni praznik:

1. Praznik ljubezni za Jezusa,
2. praznik največje časti za otroke, in
3. praznik svetega veselja za starše.

Od tega trojnega praznika vam hočem danes nektere besede na serce položiti, vas poučiti in k dobremu spodbuditi. Da bo pa veselje Jezusovo, vaše in vaših staršev veče in vaša stanovitnost v dobrem močnejša, tukaj vpričo svojih kerstnih in birmskih botrov, vpričo vseh angeljev in svetnikov, vpričo živega Jezusa, in presvete Trojice ponovite kerstno prisego in obljubo, da jo hočete do smerti zvesto spolnovati. Odgovorite toraj na vprašanja, ki vam jih stavim: 1. Ali se odpoveste hudiču, njegovemu djanju in napuhu? — Se odpovemo. 2. Ali verujete v Boga Očeta, Sina, in sv. Duha. — Verujemo. 3. Ali verujete v sveto katoliško cerkev, občestvo svetnikov, odpušcanje grehov, vstajenje mesa in večno življenje? Verujemo. 4. Ali obljubite v sv. katoliški veri zmeraj živeti in umreti, Jezusa iz vsega svojega serca ljubiti? Obljubimo.

Ne pozabite nikoli današnje obljube; Bog jo bo tirjal od vas. Ti pa ljubeznjivi Jezus! potrdi jih v njih sklepu in dodeli jim gnado, da tvojo besedo zvesto ohranijo in natanjko spolnujejo.

Razlaga.

Rekel sem, da:

1. Slovesnost prvega sv. Obhajila je praznik ljubezni za Jezusa. Preden je postavil sv. rešnje Telo rekel je: „Serčno sem želel z vami jesti velikonočno jagnje, preden terpim“. Tudi vam in posebno vam, ljubi otroci, veljajo te Jezusove besede; kakor namreč vertnar željno pričakuje, kdaj bo prejel prvi sad od drevesa, ki ga je sadil, požlahtnil in oskerboval, in mu je ravno ta sad najljubši: tako hrepeni tudi Jezus po prvem sadu gnade, ki ga bo rodilo njegovo presveto Telo pri vas, ljubi otroci, in ta sad mu je najljubši in najprijetnejši. Njegova ljubezen sicer nobenega ne zametuje; on je zmiraj pripravljen z vsakim vernim se zediniti v presv. zakramentu in serčno želi, da bi vsi prav veliko sadu svetih čednost obrodili; toda veliko ljudi oterpne v ljubezni do njega, postanejo mlačni in leni v njegovi službi, in zato nima toliko veselja nad njih obhajilom, kakor nad prvim obhajilom

ljubih otrok. Že je 10, 20, 30 ali še več let, kar si bil, ljubi kristjan! pervikrat pri sv. Obhajilu in v tem času si večkrat v letu k Gospodovi mizi pristopil. Pa koliko je to sveto opravilo tvoje življenje na boljše obrnilo? Ah, ti si večidel brez pravega pripravljanja in brez resnične pobožnosti k sv. večerji pristopil, in če hočeš resničen biti, moraš spoznati, da tvoj Odrešenik še zmiraj zastoj čaka sadu, kterege bi mogel ta presv. zakrament v tebi obroditi. Ni torej se čuditi, da Jezus veliko odraščeni ne gleda s tolikim dopadanjem pri svoji mizi, kakor te otroke, ki so bolj živo prevneti od velike njegove ljubezni do njega in mu to ljubezen boljši povračujejo, kakor veliko odraščeni?

(Konec prihodnjič.)

Poziv!

Naš narod slovenski se je začel zadnja leta krepko razvijati. Napredoval je posebno v svojem duševnem in narodnem življenji. Povzdiguje se še vedno bolj in bolj ter poskuša si po svojem duševnem delovanji priboriti med drugimi narodi svoje častno mu odločeno mesto.

Slovenska inteligencija se množi in narašča od dne do dne ter zahteva zdrave dušne hrane v svojem materinem jeziku. Naši mladini je potreba v čisti slovenščini pripravnega berila, ki jo naj uči spoznavati proizvode slovenskega kakor slovanskih in drugih narodov. Slovenski pisatelji pa potrebujejo krepkega glasila, v katerem bi objavljali svoja duševna dela, lepoznavna kakor znanstvena, in tako občasno v njem podajali svoje izdelke našemu omike in poduka željnemu svetu slovenskemu.

Da se tedaj vstvari krepko glasilo slovensko je nujno potreba, osobito pa ker nam še tudi „Zvon“, edini leposlovni list slovenski, ob novem letu prenehati hoče, kakor nam čestito uredništvo Zvonovo na dotično vprašanje naznanja.

Zatorej se je združila trojica slovenskih mož, in se zavezala ustanoviti Slovincem nov list.

Pričakuje se, da dobi to novo podvzetje med Slovenci občno priznanje in zaupanje; kajti prvič stojita novemu podvzetju na čelu dva Slovincem kakor sosednjim narodom po svojih slovstvenih delih znana slovenska pisatelja in učenjaka, vseučilišni profesor gosp. dr. Gregor Krek, in naš starosta gosp. župnik Davorin Trstenjak, in drugič je na našo prošnjo tiskarnica družbe sv. Mohorja, zanesljiv in slovensko stvar vedno podpirajoč zavod, založništvo prevzela.

Novemu listu bode ime in napis:

„Kres.“ Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof.

dr. Greg. Kreka in Davorina Terstenjaka ureduje dr. Jak. Sket, gimn. prof. v Celovci. Tiska in založuje tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovci.

„Kres“ bo izhajal v prijaznej obleki in obliki v mesečnih zvezkih na 3—4 polah začetkom vsakega meseca počeni od novega leta 1881; veljal bo 4 gl. na leto, in se tudi lahko po zvezkih v knjigarnah kupoval.

V svojem prvem oddelku bo „Kres“ donášal leposlovne stvari: pesni, kratke romane, novele, povesti, humoreske — izvirne ali tudi v prevodu iz slovanskih in drugih jezikov; narodne pesni, pravljice, pregovore, navade in šege, sploh narodno blago; potopise, popise slovenske zemlje in ljudstva, i. t. d. —

v drugem pa znanstvene spise s posebnim ozirom na slovenski in slovanski svet: iz povestnice, starinstva in bajeslovja; iz prirod- in jezikoslovstva; iz slovstvene in kulturne povestnice Slovencev in slovanskih narodov sploh.

Nazadnje sledi slovstveni pregled slovenskih in slovanskih proizvodov, kterega bode preskrboval prof. dr. Krek, in ki ima posredovati med Slovenci in drugimi Slovani.

Večkrat se bodo tudi objavljali času primerni dopisi, ki nam dokazujejo kulturno stališče in slovstveno življenje po raznih krajih slovenskih.

To je na kratko načrt novemu listu, ki naj postane središče vsega slovenskega razumništva.

Rokopisi, ki se naj v Celovec pošiljajo, se bodo po mogočosti odškodovali, in sicer po kakovosti gradiva in številu naročnikov.

S spoštovanjem

uredništvo.

V Celovec, 1. oktobra 1880.

Duhovniške zadeve.

Kerška škofija. Preč. gg. stolna korarja; Rebernik Jak. in Ravscher Jan. sta od sv. Očeta Leona XIII. povišana za hišna prelata. Č. g. Biconik Franc, inf. prošt v Doberlivesi, je postal tudi dekan ravno tiste dekanije. Č. g. O. Beno Scheitz, benediktinec in gimn. profesor v Celovec, je povišan za knez. škof. duhovnega svetovalca. Č. g. Šervicelj Mat. je dobil častni naslov konsistorijalnega svetovalca. Č. g. Wieser And. je dobil faro Grabštanj. Č. g. Lesjak Bal. oskerbuje dekanijo Spodnji rož. Za provizorja gresta čč. gg. Hain Jož. v Dobrije in Fritzer Jož. v Steuerberg. Čč. gg. so prestavljeni: Dr. Somer Jož. v Celovec za kaplana k stolni cerkvi, Karpf Val. za zač. beneficijata v Velikovec, Lutman Mat. za mestnega kaplana v Sovodje, Konšt.

žl. Steinberg v Lipo nad Sachsenburgom, Bader Ign. v Milstat in Deržanič Jan. v železno Kaplo.

Lavantinska škofija. Č. g. Slanič Fr., župnik pri sv. Volbenku v Slov. goricah, je postal kv.-škof. svetovalec lavant. škofije, in č. g. Vizovišek Florijan, župnik pri sv. Hemi. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Goršič Matija v Jarenino; Tamše Valent. I. v Šoštanj, Galun Juri v Leskovec, Hrovat Pavelj v Galicije, in Tišer Ant. v Dol. Č. g. Dupelnik Gregor gre kot providirovalni kaplan k sv. Lenartu pri Laškem, č. g. Ostožnik Anton za kaplana II. v Škale, č. g. Cobelj Jurij za kaplana II. v Konjice, č. g. Mlasko Jožef za kaplana II. ksv. Petru pri Radgoni, č. g. Gorečan Anton za kaplana v Prihovo, č. g. Zdolšek Fr. za kaplana v Solčavi. — Za kaplane so nameščeni čč. novoposvečeni gg.: Černko Marko II. v Vozenico, Irgelj Fr. II. v št. Peter pod Mariborom, Tomanič Janez II. v Vitanje, in Cvetko Janez v Švičino. — Č. g. Paltauf Jakob, zlatomešnik, upokojeni župnik Razborski, duh. svetovalec je umrl v Gradci. R. I. P.!

Ljubljanska škofija. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Rozman Fr. na Vinico, Borštinar Jožef v Višnjo goro, Vaksel Janez v Metliko, Vilman Gašp. na Mirno, Zaman Andrej v Semič; Turk Avg. v Mengeš, Sušnik Jan. v Selce. — Novomešniki čč. gg.: Eržen Val. v Škofjo loko, Janežič Jan. gre na Dunaj v više nauke, Perpar Fr. v Černomelj, Smrekar Janez v Polhov gradec, Hudovernik Janez v Begnje, Jenko Ljud. v št. Peter pri Novem mestu, Karlin Andrej v Smlednik, Šega Janez v Radeče pri Zid. mostu, Strumbel Martin k Fari pri Kostelu.

Teržaška škofija. Č. g. Sterk Andrej je imenovan kanonik stolice Teržaške, č. g. Urbanac Anton je prevzel kaplanijo v Plavji, č. g. Šubic Primateš gre za oskerbnika kuracije v Antinian, č. g. Ivič Janez gre za duh. pomočnika v Lanišče, in v Momian pride ravno tako Lupetina Janez, Brezovar Jože je šel za kaplana v Boljunc. Č. g. Apolonio Jakob gre za ravnatelja v zavod Grizoni v Koper, in v Buje pride Pošega Janez. — Umerl je č. g. Maliverh Lorenc, bivši kurat v pokoju v Terstu. R. I. P.!